NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 92	Łódź, Wtorek, 21 kwietnia 1936	אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106.	לאדז, דינסטאג פ׳ תזמ״צ כ״ט ניסן תרצ״ו	14-טער יאהרגאנג

אראבישע רוצחים בושעווען אין א״י

פערוואונדעט איבער 50 יודען. — די יודישע בעפעלקערונג ווערט עוואקואירט פון יפו אונטער'ן שוץ פון פאליציי. -- די לויה פון 10 יוד. הרוגים. — הארצרייסענדע סצענעס. — אויפרוף פון בירגערמייסטער דיזענהאף. — 11 דערהרג'עטע אראבער. — נאך דערהרג'עטע און פערוואונדעטע. — פערקעהר צווישען יפו און תל-אביב נישט צוריקגעשטעלט. -- יודען און אראבער זענען איזאלירט אין די באהנען. — אראבער צינדען אונטער יודישע הייזער. — בעראטונג פון יודישע עסקנים אין ווארשא

די לאגע איז לאנד איז געשפאנט

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
דער יוד׳שער קרבן שמריהו קראמער, א שי-[לער] פון דער לאנדווירטשאפטליכער שולע אין מק״ה-[י]שראל איז געקומען קיין א״י ערשט מיט עטליכע [ח]דשים צוריק.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
די פאליציי האט ארעסטירט דעם אראבער, [ו]עלכער האט בעת די נעכטיגע געשעהענישען אין יפו ערמארדעט דעם יוד אליעזר ביסטשיצקי. די ארדנונג אויף די גאסען אין יפו ווערט געהיטען דורך מיליטער.

אויפ׳ן וועג פון חיפה קיין טול-כרם זענען היינט פערוואונדעט געווארען עטליכע יודען. אין טול-כרם איז היינט געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען אראבער און דער פאליציי. 2 פאליציאנטען און 7 אראבער זענען שווער פערוואונדעט געווארען. 100 יודישע דאקטוירים, וועלכע זענען געקומען צום צוזאמענפאהר קיין ארץ-ישראל און זענען גראד געווען אויף אן אויספלוג אין טול-כרם, האבען פון דעם צוזאמענשטויס נישט געליטען.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
בעת די נעכטיגע געשעהענישען אין יפו, זענען פערוואונדעט געווארען 50 יודען. די יודען, וועלכע זענען געוואונגען געווארען צו פערלאזען יפו, זענען איינגעארדענט געווארען אין פאסט-אמט, אנגלא-פאלעסטיין באנק און אין די גרויסע סחורות-לאגערען. די גאנצע יודישע בעפעלקערונג ווערט אונטער'ן שוץ פון דער פאליציי עוואקואירט פון יפו קיין תל-אביב. עטליכע הונדערט יודען זענען נאך נעכטען אנטלאפען קיין תל-אביב און בי-וואקירען אויף די גאסען, בעזונדערס אין ראט-שילד-סקווער. די הילף פאר די אנטלאפענע ווערט ארגאניזירט דורך „וויזא״.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
היינט, 4 פארטאגס איז אין תל-אביב פארגעקומען די לויה פון 10 יודישע הרוגים, עס האבען אנטיילגענומען פיל טויזענדער מלים, אויפ׳ן בית עולים האבען זיך אפגעשפילט הארצרייסענדע סצענעס. די קדושים האט מספיד געווען דער בירגער-מייסטער פון תל-אביב מאיר דיזענהאף. 3 פון די הרוגים זענען נישט אידענטיפיצירט געווארען.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
מאיר דיזענהאף האט איבערגעגעבען דער יט״א פאלגענדען אויפרוף:

בעת מיר פיהרען אונזער קאמף מיט פרידליכע און קולטורעלע מיטלען, ווילען אנדערע לעזען דאס פראבלעם מיט ידי עשו, אויף אונזער שווערען וועג וועלען פאלען נאך פיל קרבנות, איך ערקלער פייערליך, אז ביז עס וועט זיין נאך איין יוד אין לאנד, וועלען מיר פיהרען א פערביטערטען קאמף ביז א נצחון. די הייליגע קרבנות זענען גע-פאלען נישט אומזיסט. יעדען טראפען פערגאסען בלוט, וועט פערדאפלען אונזער ארבייט. פאר יע-דען געפאלענעם, וועלען מיר קומען אין די צענד-ליגער״.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
די נאכט פון זונטאג אויף מאנטאג איז אדורך אין יפו רוהיג. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען דורך א רעגירונגס-קאמוניקאט דער פערלויף פון די זונטאגדיגע געשעהענישען. די אראבער פון חרון זענען באלד אינדערפריה בעפאלען יודישע גע-שעפטען און ואויבונגען, זיי האבען אויסגערויבט די אויטאבוסען און געמארדעט יעדען יוד, וואס זיי האבען אנגעטראפען. פון די 40 פערוואונדעטע זענען 4 געשטארבען אין שפיטאל, צווישען זיי ישראל פרעגקעל און חיים כאצקעוויטש.

2 אראבער זענען דערשאסען געווארען דורך דעם בריטישען ציוויל-בעאמטען קאפיטאן ריקס. די אראבער זענען דערשאסען געווארען ביי פאל-גענדע אומשטענדען:

קאפיטאן ריקס האט אין זיין אייגענעם אויטא געפיהרט א פערוואונדעטען יודען פון יפו אין תל-אביב׳ער שפיטאל. אויפ׳ן וועג איז דער אויטא אפ-געשטעלט געווארען דורך די אראבער, וועלכע האבען ארויסגעשלעפט דעם פערוואונדעטען יוד. דע-מאלס האט קאפיטאן ריקס געשאסען און דערהרגעט 2 אראבער.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
דער פארשטעהער פון יט״א האט בעזוכט 48 שווער-פערוואונדעטע יודען אין הדסה-שפיטאל. די גרעסטע צאהל פערוואונדעטע האבען טיפע מעסער-וואונדען.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש ס אוו.)
היינט מאנטאג, זענען אין יפו ווידער פער-וואונדעט געווארען 7 יודען. די אראבער זענען בע-פאלען די טאבאק-פאבריק „מספרה״. בעת די נעכ-טיגע געשעהענישען איז שווער-פערוואונדעט גע-ווארען דער שוועד׳שער וויצע-קאנסול.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
לויט אראבישע קוועלען, דערגרייכט די צאהל פון אראבישע הרוגים ביז 11.

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראפיש)
אין שכם איז פארגעקומען אן אראבישער מי-טינג. עס זענען געהאלטען געווארען העץ-רעדעס

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

טאג-טעגליך

דער שלום אויף פארמעט...

נעכטען איז אין גאנץ דייטשלאנד געפייערט [ג]עווארען דער נאמענסטאג פון אדאלף היטלער. אין די בערלין, ווי דאס גאנצע לאנד — לויט ווי עס [מ]עלדען די דעפעשען — זענען געשטאנען אונטער'ן [צ]ייכען פון פייערן דעם „פיהרער״.

עס האבען נישט אויסגעפעהלט אין דעם פער-[ג]ווייפעלטען און פערפיהרטען לאנד קיין פעהנער, [ק]יין גרינס-בעצירונגען (די דייטשען זענען סענטי-[מ]ענטאל אין זייער פרייד און לייד, ובפרט די נא-[צ]יאנאל - סאציאליסטען, וועלכע פערמאגען ממש [נ]שמות פון טירקעלטויבען...) דאס לאנד איז פיל [ג]עווען מיט יובעל און בעגייסטערונג, און סאלדאר-[ט]ען האבען געהאלטען אין איין דעפילירען צום [ג]רויסען לפנים'דיגען נחת פון די „איינשטימיגע״ [ב]ירגער.

פון אלע זייטען זענען ביד רחבה געפלאסען גע-[ב]ורטס-טאג און לאנג-לעבען - וואונשען, און — מתנות נאך מתנות.

וואס אלץ פאר מתנות זענען נישט געשיקט [ג]עווארען!

בלויז 450 אויסגעצייטע און אויסגעהאקטע [ט]ישעלעך זענען אנגעקומען פון די עקזאלטירטע [פ]רעבלעס, קעטכענס, און מארגאריטכענס — די [כ]שר'ע צנועות, וואס עס איז אויף זיי א געצענדי-[ע]רישע ברכה צו מאכען —

און אהן א שיער שטופ-חיות און בהמות האט-[ב]ען די פויערים צוגעשיקט, און דרעסירטע הינט און [ק]אסאווע קעץ (כשר'ע למהדרין מן המהדרין!)

און אפילו א יונגען לייב — א מתנה האט מען [צ]וגעשיקט — א סימן: שפוחו - וגברתי להבדיל [מ]לא עולם...

דאס אלץ ווערט דערציילט אין די דעפעשען. [ה]אט דער קאנצלער אוועקגעשיקט פאר פערשידענע [ו]אוילטעטיגע אינסטיטוציעס.

די ריהרענדסטע מתנה האט אבער צוגעטראגען [ד]ער פערבאנד פון די מלוכה-בעאמטע, ההיינו — [ד]אס בעריהמטע ווערק פון דעם סאלעגזאנט „מיין [ק]אמף״, געשריבען אויף פארמעט, וואס וועט זיך [ו]ודאי אין דער צוקונפט געפינען אינם בריטישען [מ]וזעאום צוזאמען מיט אנדערע... מומיעס און [א]ויסטערלישקייטען --

דאס ווילדעסטע בוך וואס האט געקינדיגט חורבן און מענשען-שנאה, בעת זייער מחבר האט געמאכט [א]נשטעלען פון שלום.

מ.

אונזער ווארט

דאס אייז פלאצט...

אייגענטליך פלאצט נאך נישט דאס אייז.

עס ווייזען זיך בלויז די אומפערמיידליכע ערש-טע סמנים, און דאס אייז מוז פלאצען, ווייל דער אנקום פון פריהלינג איז אן'אומפערמיידליכקייט!

אמת, פון דייטשלאנד קומען נאך אלץ אן די-זעלבע טרויעריגע ידיעות, און די נאציסטישע עקס-פאנסיע גרייכט נאך א סך ווייטער, ווי פוילען, וואַ-רום — אויך קיין ארץ ישראל...

אבער, ווי געזאגט, דאס אייז און די אייזערנע גע-זעצע פון נירענבערג הייבען דאכט זיך, דאך אן צו פלאצען.

סמנים זעהען מיר שוין און די קליינע שפאל-טען, וואס ריסעווען זיך אויס אין דער נאציסטישער טעמפקייט — אין דער אפקיהלונג צו שטרייכערס ענטציקנדענער פאנטאזיע פון א גואף און א סאדיסט און צו זיין „שטורמערישען״ מינופת, וואס שלאגט כמו איהם, ווי פון אלע וועלט-קלאאקעס וואלטען זיך דורך איהם געעפענט.

אט דערשיינען איצט פרישע אינטערפרעטאציעס פון די נירענבערגער געזעצען, וואו פאר די ארבייטס-לאזע ארישע דינסטמיידלעך ווערט געעפענט א הונ-טערטירעל אויף אנצוקומען צו דינסט אין יודישע אינסטיטוציעס, אין וועלכע עס זענען בעשעפטיגט אפילו... יודישע מענער.

א, שמאך און שאנד! א, קאפיטולאציע פון הייליגען פאלקס-אידעאל״: ארישע מיידלעך, אמת, ארבייטסלאזע און הונגעריגע, האבען בעקומען א היתר פון דער ברוינער אויבערמאכט צו דינען — אין געוויסע פאלען — ביי יודען, און דאס, בעת די זעלבע מאכט האט לעצטענס אומבעשטראפט גע-מאכט, אזעלכע גלענצענדע דיפלאמאטישע און סאל-דאטישע שריט...

בעת אזעלכע פאליטישע נצחונות — אזא עקא-נאמיש-דיקטירטער ריקצוג!

איז עס דען טאקי אומפערמיידליך?

יא, אומפערמיידליך, ווי דאס אלץ אויף וואס עס שטיצט זיך די מענשליכע לאגיק און דער נאטיר-ליכער גאנג פון דער מענשליכער געשיכטע.

אמת, עס זענען נאך גאנץ שוואכע די סמנים פונם אייז-פלאצען, און נאך ווייטער איז עס פון דעם, אז די קריכעס זאלען זיך א ריהר-טון און זייער חור-בנות-אנמאכענדען גאנג.

די ווירקליכקייט פיהרט אבער צו דער אומפער-מיידליכקייט!

ב.

שלטון הקהלה העברית בלודז
מביע רגשי-תנחומים עמוקים
להרב ר׳ דוד גולדשטיין נ״י
רב צבאי של הגרניזון הלודזאי
למות עליו באביב ימי׳
אשתו העדינה נ״ע
בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ימצא נוחם לנפשו הנדאבה.

דעם חשוב'ן ראבינער פון בערעק-יאסעלעוויטש-לעגיאן,
הרב דוד אלכסנדר גאלדשטיין
מיליטער-ראבינער פון לאדזער גארניזאן
צוליב'ן טויט פון זיין געליבטע און אונפערגעסליכע
פרוי נ״ע
דריקט אויס די הייסעסטע מיטגעפיהלען
די פערוואלטונג פון
בערעק-יאסעלעוויטש-לעגיאן אין לאדז.

מיין פריינד דעם מיליטער-ראבינער פון לאדזער גארניזאן,
הרב דוד אלכסנדר גאלדשטיין
צוליב'ן טויט פון זיין געליבטע און געשעצטע
פרוי נ״ע
המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
צבי מייזלער
קאמענדאנט פון בערעק-יאסעלעוויטש-לעגיאן
אין לאדז.

די קעמפענע צדדים אין זשענעווע אויף דער עפענטליכער זיצונג פון פעלקער־ליגע־ראט

זשענעווע, 20 (ספ. טעל.)

נאכ׳ן פעסטשטעלען דעם סדר היום אויף א פערטרויליכער זיצונג, האט זיך 11 א זייגער אנגע־הויבן די עפענטליכע זיצונג פונ׳ם ראט.

נאך א קורצער דערעפנונגס ר.דע פונ׳ם פא זי־צער, דעלעגאט פון אויסטראליען, ה׳ ברוס, האט אמבאסאדאר מאדאריאגא איבערגעלייענט דעם ראפ־פארט פונ׳ם קאמיטעט פון 13, און גלייך דערנאך האט דאס ווארט בעקומען דער פארשטייער פון אי־טאליען, באראן אלאיזי, וועלכער האט זיך אין א לאנגער רעדע בעמיהט פעסטצושטעלען די פער־אנטווארטליכקייט פאר די נישט־געראטענע שלום־אונטערהאנדלונגען. דערביי האט ער דערקלעהרט, אז קיין שום רעגירונג האט נישט ארויסגעוויזען אזוי פיל גוטען ווילען בנוגע דער פעלקער־ליגע, ווי די איטאליענישע רעגירונג, וועלכע איז אין איהר פערבליבען, טראץ דער אונגערעכטיגקייט, וואס איז לגבי איהר אנגעווענדעט געווארען...

ווייטער האט ער דערציילט, וואס פאר א מע־שים טובים איטאליען האט שוין אפגעטון אין אביסיניען, וואו זי האט אויסגעבויט 4 טויזענד קילאמעטער וועגען, ארגאניזירט 50 שפיטעלער, אפגעשאפען דאס שקלאפענטום, פערבאטען צו אר־בייטען די מינדעריעהריגע א.אז.וו. א.ז.

וואס שייך דער פאדערונג מצד איטאליען אפצו־שטעלען די מלחמה־אקציע ערשט נאכ׳ן פעסטשטע־לען די שלום־פרעלימינארען, דערקלעהרט דער באראן אלאיזי דערמיט, וואס די איטאליענישע ארמעי קעמפט ביי שווערע בעדינגונגען, און אי־טאליען קאן נישט מסכים זיין אויף צו געבען דעם שונא א מעגליכקייט צו ארגאניזירען זיין ארמעי.

דער אביסינישער דעלעגאט וואלדע־מאריאם בעקומט דאס ווארט, און ער בעשטעטיגט די נאטע, וואס איז ארויסגעשיקט געווארען דורכ׳ן נעגוס צו דער פעלקער־ליגע. ער שטיצט אויטער אלע פרי־הערדיגע דעקלאראציעס פון אביסיניען.

אויף דער נאכמיטאגדיגער זיצונג האט דער באראן אלאיזי בעלייגט א דערקלעהרונג בנוגע דער הסכם־פראצעדור, און עס האט געהאלטען א לענגערע רעדע דער ענגלישער מיניסטער אידן, וועלכער האט צ. א. דערקלעהרט, אז ביי די איצ־טיגע אומשטענדען איז נויטיג דאס ווייטערדיגע אנווענדען פון די סאנקציעס, און אז די ענגלישע רעגירונג איז גרייט, צוזאמען מיט אנדערע רעגי־רונגען צו פערטראכטען זיך וועגען איינצושטעלער פערשטארקונג און פערברייטערונג פון די דא־זיגע סאנקציעס. ווייטער טרעט ער ארויס געגען דעם, וואס די איטאליענער בענוצען זיך מיט גיפ־טיגע גאזען.

עס האבען נאך גערעדט פאל באנקור און דער סאוויעטישער דעלעגאט פאטיאמקין, וועלכער האט אויסגעדריקט זיין פערדרוס, וואס די פערשטענ־דיגונגס־אקציע איז נישט געראטען.

שפעטער האט בעלייגט א דעקלאראציע דער פוילישער דעלעגאט קאמארניצקי און ס׳האבען נאך גערעדט די פארשטייער פון ארגענטינא, פארטוגאל, דענעמארק, רומעניען, טערקיי, טשילי און עקוואדאר.

10 אין אווענד האט זיך דער ראט יודער פער־זאמעלט און דער פארזיצער האט פארגעלייענט א פראיעקט פון א רעזאלוציע. דער באראן אלאיזי האט דערקלעהרט אין נאמען פון זיין רעגירונג, אז ער איז נישט מסכים אויף דער דאזיגער רעזא־לוציע, און דער אביסינישער דעלעגאט ווידער האט אויסגעדריקט זיין פערדרוס צוליב דעם, וואס דער אגרעסיווער גייסט פון איטאליען איז אין דער רעזא־לוציע נישט גענוג בולט פעסטגעשטעלט געווארן.

דער ראט האט די רעזאלוציע איינשטימיג אנ־גענומען.

לעצטע דעפעשען

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש)

נאכקומענדיג דעם בעשלוס פונ׳ם מיניסטעריע־ראט, האט דער מלוכה־פרעזידענט בעפרייט דעם קראקאווער וואיעוואדע, קאזשימיערש שווישטאלסקי פון זיין אמט.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש)

דער פרעזעס פון מיניסטעריום־ראט האט בע־פרייט פון זיין אמט אינגאצי מאטישעווסקי׳ן, דעם פרעזעס פון דער אפשפארונגס־קאמיסיע פאר זעלבסטפערוואלטונגען.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש)

היינט 9 מיט 20 מינוט פארמיטאג פאהרען אפ פון הויפט־וואקזאל א טראנספארט פון 600 עולים קיין ארץ־ישראל.

דאס איז דער לעצטער טראנספארט עולים אין היינטיגען חודש. דער נאהענטסטער טראנס־פארט [illegible] דעם 6 מאי.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש)

נעכטען ביינאכט זענען אין פערשידענע פונק־טען פון שטאט בעפאלען און צושלאגען געווארען פאלגענדע פערזאנען: לאה ושאדקע, יעקב יוט, יעקב גרעבער, רוזשא דארענשטיין און אנדערע. אלע פערוואונדעטע האבען בעקומען הילף דורך דער פאגאטאוויע.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש)

דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט בעשטימט די נאהענטסטע ציהונג פון דער פרעמירטער דאלאר־הלואה אויפ׳ן 1 מאי. דאס גרעסטע געווינס איז דאסמאל 12 טויזענד דאלאר.

בוקארעשט (יט״א) אין פיאטרא־נעאמץ (אלטרומעניען) איז געשטארבען אין עלטער פון 108 יאהר דער יודישער פריזירער יוסף בלוי.

דער פערשטארבענער איז געווען 4 מאל פער־הייראט און האט איבערגעלאזט 25 קינדער. בלוי האט ביז׳ן לעצטען טאג פון זיין לעבען זיך פער־נומען מיט זיין פראפעסיע.

צו אונזערע לעזער!

אין די נאהענטסטע טעג הויבט זיך אן צו דרוקן

אין „נייעם פאלקסבלאט"

א גרויסער סענסאציאנעלער

ראמאן

דער נייער ראמאן שטיצט זיך אויף אמת׳ע פאסירונגען פון אונזער סביבה און וועט זיין א רעוועלאציע פאר אונזערע לעזער.

די אונגעהייערליכע אנטי־יודישע דיסקרימינאציעס אין דייטשלאנד

בערלין (יט״א) יודען אין דייטשלאנד איז פערבאטען געווארען זיך צו בעטייליגען אין דעם קאנקורס אויף דער בעסטער פאטאגראפישער אויפ־נאהמע פון גאסען אדער וועגען אין דייטשלאנד. דער אמטיל אין קאנקורס, וואס איז פונאנדערגעשריבען געווארען דורך דעם גענעראל־אינספעקטאר פון די דייטשע וועגען, איז צוטריטליך בלויז פאר רייכסבירגער, אלזא נישט פאר יודען.

די „בערזען־צייטונג" פערעפענטליכט א בע־שטימונג, אז יודען טארען מעהר נישט ערפילען די פליכטען פון געריכטס־עקספערטען. אין דער צוקונפט קענען אלס געריכטס־עקספערטען ארויסטרע־טען בלויז „אריער" און „פאליטיש־צופערלעסיגע".

די בשריפט־ארגאניזאציעס פון ארדעסען שרייבערס האט פונאנדערגעשיקט א צירקולאר, אז די ארדערס־בוך פערלאגען קענען געהערען בלויז צו אר־יער. יודען, וועלכע בעזיצען אזעלכע אונטערנעהמונ־גען דארפען ביז א געוויסען טערמין אפטרעטען די דאזיגע אונטערנעהמונגען צו אריער.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.

זשי וואדזקא 6, טעל. 234־12

נעמט אהן פון 8—11 פארמ. און פון 6—9 אוונט

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערט פאר איבערגע מאכט די עלטעסטע היטען

אויף גאנץ נייע ווי אויך נייע היטען צו 3.50

„TOLA"

23 Zawadzka 23

CUKIERNIA

„ŹRÓDŁO"

PRZEJAZD 1, tel. 209 87 i 133-72

טעמפעהלט

אויסגעצייכענטע לאדעס

צוזאמען מיט סאדא־וואסער און וואפלעס

א פארציע 35 גר.

יארסקע אוועדבראטען

פון 4 גענג צו 1 זל.

לידידי

הרב דוד אלכסנדר גולדשטיין

רב־צבאי של הגרניזון הלודזי

ניחומים לפטירת

אשתו נ״ע

ל. רזגיק.

הוי נפלה עטרת ראשנו!

אחרי מחלה קב״ה וממושכה גוע ונאסף על עמיו

בעלי אבינו היקר, חותנו וזקננו

נ״ע אהרן מנחם בן ר׳ מאיר ז״ל

ראטענבערג

בשנת 74 לימי חייו

הלויתו למנוחת עולמים תהי׳ היום ביום ג׳ כ״ט ניסן תרצ״ו, בשעה 1 בצהרים מבית האבל לימא־נאווסקיעגא 97.

השרויים בצער עמוק

משפחתו המתאבלת.

וויכטיג פאר

ברוך־קראנקע

(רופטורע) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין־שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען־ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורע פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־באנדאזשען לויט מיין מע־טאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב־הייל־באנדא־זשען.

פאר הויקערס ספעציעלע קארסעטען און גלייכהאלטערס.

געגען ביין־שווינדזוכט ספעציעלע אר־טאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפיס ספע־ציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי־שטרימף לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל־ארטאפעדישע אנשטאלט

ספעצ. ארטאפעד

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא)

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען.

לעבענס־פערזיכערונגס־פאליסן!

אינלענדישע און אויסלענדישע, אפילו פון גאנץ לאנג נישט געצאהלטע, קענען אויך האבען א געוויסען ווערט, אויב איהר וועט זיך ווענדען

Łódź Piotrkowska 145, m.5a

פערזענליך פון 4 ביז 7 נאכמ.

דער

פאטאגראפישער אטעליער

„POLONJA"

אינה. גוטערמאן, גדאנסקא 31

פיהרט אויס אלער ארט פאטאגראפיעס צו פעסער, לעגיטימאציעס, פראטאגאציעס מעט ריקולעס ווי אויך לויט פארטרעטס צו דער אוכווזיטשאלניע, צו זעהר בילינע פרייזען פאסט־קארטען און פארטרעטען ווערען אויך אויסגעפערטיגט שעהן און גוט

— צו נידריגע פרייזען. —

Dr. med.

J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע־ און פרויען־קראנקהייטען

אנדזשעיא 4, טעל. 228-20.

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

זעלטענע איינקויפס־געלעגענהייט!

זעלטענע געלעגענהייט!

ליקווידאציע־פערקויף!

צוליב ליקווידאציע

פערקויפט אויס דאס בעקאנטע מוד־ און קארט־געשעפט פון

H. WŁOSKI

לאדז, 3 נאוואמיעסקא 3

טעל. 114.92, פראנט, 2־טער שטאק

צום איצטיגען פריהלינג און זומער־סעזאן די בעסטע הערן און דאמען שטאפען אויף פאלטענס און אנציגער פון ביליגער, טאמאשאווער און אנדערע פאבריקען

בעמערקונג: א פארטיע רעשט־ווארען איז מיטצופע קויפען.

קומט און איבערציוגט אייך

צו ליקווידאציע־פרייזען!

נוצט אויס די געלעגענהייט!

אויערן, נאז און האלז

קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81.

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישע פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען־קאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

Dr. med. Niewiążski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

פאר פייער און גנבות!

קענט איהר אייך אסעקורירען אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען.

קלינגט אן ביטע טעלעפ. 203-94

ערב׳ן פאלען פון אדיס=אבעבא

דער מארש פון די איטאליענער טרעפט נישט אן אויף קיין ווידערשטאנד

אדיס־אבעבא, 20 (ספ. טעל.)
דער קאפיטאן דעוועל, אנ׳אמער־קאנער, וואס ...אין דער אביסינישער ארמעע, איז היינט אנגע... פון פראנט אין דער הויפט־שטאט. פאר... ...טייער פון דער פרעסע האט ער דערקלעהרט, ...ב די איטאליענער וועלען פארנעהמען אדיס־...בא, וועלען זיך די אביסיניער צוריקציהען ...ד בערג אויף דרום פון אדיס־אבעבא. דאס ...ק פון דער הויפט־שטאט וועט נישט בעדייטען ...ף צו דער מלחמה, נאר — בלויז א אנהויב... ...ייע מניעות פאר׳ן מארשאל באדאליא. מיר ...ן קעמפען — האט ער דערקלעהרט — כל ...דער קייסער וועט פערבלייבען אויפ׳ן קאמפס־...ץ!

אדיס־אבעבא, 20 (ספ. טעל.)
די אביסינישע רעגירונג געפינט זיך נאך אין ...הויפט־שטאט, אבער זי קען זיך נישט קיין ...געבען לגבי דער פאניק, וואס עס האט ארומ־...פט די בעפעלקערונג. דאס לעבען אין דער ...ט איז לחלוטין אפגעשטארבען. די בעפעל־...ונג איז גרייט אויף דאס ערגסטע. די וועגען, ...פיהרען קיין דעסיע זענען פול מיט פליטים.

אסמארא, 20 (ספ. טעל.)
פון אפיציעלע קוועלען איז מען מודיע, אז ...די אביסינישע מיליטער אין אגאדען איז צוקלאפט ...ווארען. פרטים פעהלען.

בערלין, 20 (ספ. טעל.)
„בערלינער צייטונג אם מיטאג" זאגט אן אין ...ועפעשע, אז די הויפט־שטאט פון אביסיניען ...וואהרשיינליך מארגען (היינט) איינגענומען ...ען דורך די איטאליענער, וואס ווילען צו דעם ...גרייכען אין יאהרטאג ווען רוים איז געגרינדעט ...ווארען.

ווארשא, 20 (טעלעפאניש)
אויפ׳ן יסוד פון פערשידענע אינפארמאציעס ...גען דער סיטואציע אויף די אביסינישע פראנטען ...ם 20 ד. ח. ווערט אנגעגעבען:
לויט ענגלישע אינפארמאציעס זענען די אי־...ליענישע פארפאסטענס שוין אדורך מעהר ווי א ...לפט וועג פון דעסיע קיין אדיס־אבעבא.
דאס מיליטער פונ׳ם גענעראל ראזיאני דער־...נטערט זיך צו האראר. וואהרשיינליך וועט זיך ...ארמעי פון ראס נאסיבו מוזען צוריקציהען.
אין זייער מארש אויף אדיס־אבעבא, טרעפען ...די איטאליענער אין ערגיץ נישט אן אויף א ...ידערשטאנד.
ערשט איבים לעצטען מאמענט זענען פון אדיס ...אבא ארויס אויפ׳ן קעניגליכען וועג עטליכע ...זענד קריגער, בעוואפענט מיט אלטע ביקסען, ...דער כוונה צו מאכען די לעצטע אנשטרענגונג, ...צו שיצען די הויפט־שטאט.

200,000 זלאטעס היזק

בלויז פון די אויסגעהאקטע שויבען אין לעמבערג

לעמבערג, 20 (טעלעפאניש)
עס ווערט פעסטגעשטעלט דורך פאכלייט, אז די אויסגעהאקטע שויבען אין די וויסטאוועס בעטרע־פען א סומע פון 200 טויזענד זל. דער עיקר האבען געליטען די גרעסערע געוועלבער.
* * *
לעמבערג, 20 (טעלעפאניש)
די פראקוראטור זעצט פאר די אויספארשונג. בסך הכל זענען ארעסטירט געווארען 661 פערזאן, פון וועלכע 49 אונטערן פאראגראף פון ראבירען און 177 פאר קאמוניסטישע טעטיגקייט. לעת עתה זענען דער געריכטס־מאכט איבערגעגעבען געווארען 306 פערזאן.

אפגעשטעלט די ענדעקישע טעטיגקייט

אין א קרייז פון פויזנער קאנט

פויזען, 20 (טעלעפאניש)
דער קרייז־סטאראסטא אין קאשטשיאן האט היינט אפגעשטעלט אינם גאנצען פאוויאט די טע־טיגקייט פון דער ענדעציע.
אין דער בעגרינדונג פון דעם סטאראסטעס פער־ארדנונג ווערט צווישען אנדערן געזאגט, דאס עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די ענדעקעס האבען אין א רייה הייזער אויסגעוואהרפען אויפרייס־מאטעריאלען, בעדראהט דאס לעבען און פערמעגען פון די בירגער א. אז. וו.

רעוויזיאניסטישע פעטיציע

צו דער מאנדאט־קאמיסיע געגען דעם לעגיסלאטיוו־ראט

לאנדאן (יט"א) דער פערבאנד פון ציוניסטען־רעוויזיאניסטען, וואס איז אנגעשלאסען אין דער נ. צ. א., האט איבערגעשיקט צו דער מאנדאט־קאמיסיע ביים פעלקער־בונד א פעטיציע, וואס וויזט אן אויף די געפאהרען, מיט וועלכע עס איז פערבונדען דער פלאן צו שאפען א לעגיסלאטיוו־ראט אין א"י. אין דער פעטיציע ווערט די מאנדאט־קאמיסיע געבעטען, אויסצואיבען איהר איינפלוס געגען א שריט, וואס איז עלול צו מאכען אונמעגליך די פערווירקליכונג פון מאנדאט. די מאנדאט־סעקציע ביים פעלקער־בונד האט בעשטעטיגט דאס ערהאלטען די פעטיציע, וועלכע וועט בעטראכט ווערען אויף דער נאהענטסטער סעסיע פון דער מאנדאט־קאמיסיע סוף מאי ה. י.

דערעפנונג פון יודאיסטישען אינסטיטוט

ווארשא, 20 (טעלעפאניש)
מארגען קומט פאר די פייערליכע דערעפנונג פונ׳ם יודאיסטישען אינסטיטוט (אויף טלאמאצקא גאס, ביי דער סינאגאגע).

ענטדעקט א צענטראלע פון היטלעריסטישע פראפאגאנדע אין רומעניען

בוקארעשט (יט"א). די מאכט האט בעקומען אינפארמאציעס, אז אין בראאילא (אלטרומעניען) געפינט זיך א צענטראלע, וועלכע פערשפרייט היטלעריסטישע ליטעראטור איבער׳ן גאנצען לאנד. נאך דער אויספארשונג איז קאנפיסקירט געווארען פיל היטלעריסטישע ליטעראטור, צייטשריפטען און אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע־מאטעריאל

היטלער׳ס נאמענס־טאג

בערלין, 20 (ספ. טעל.)
גאנץ דייטשלאנד איז היינט געשטאנען אונטערן צייכען פון היטלער׳ס געבורטסטאג.
פון אלע עקען לאנד האט דער „פיהרער" בעקומען מתנות.

אויפסניי בענייט דעם קאנפליקט צווישען דער קהלה און שעכטער הורטאווניקעס צוליב די שחיטה=פרייזען

ווי בעקאנט האט בשעתו די אויפזיכטס־מאכט געהאט בעפוילען דער קהלה־פערוואלטונג צו פער־קלענערן דעם טאריף אויף דער שחיטה אויף דעם אופן, אז פאר א בהמה, פאר וועלכע מ׳האט גענומען 7 זל. 50 גר. שחיטה־געלד זאל מען נעהמען 3 זל. אין אזא פערהעלטניש האט אויך געדארפט בילינגער ווערען דער טאריף אויף קעלבער־שחיטה און אין אנדערע קאטעגאריעס.
צוליב דעם, וואס ביי אזא טאריף וואלט דער שחיטה־בודזשעט נישט אויסגעהאלטען, האט דער קהלה־פרעזעס דער. מינצבערג אונטערהאנדעלט מיט דער אויפזיכטס־מאכט און די וואיעוואודזטווע איז איינגעגאנגען, אז דער פרייז פון שעכטען א בהמה זאל רעדוצירט ווערען פון 7 זל. 50 גר. אויף 5 זל. א. אז. וו. אויף דעם סמך איז צונויפגעשטעלט געווארען דער שחיטה־בודזשעט.
דעמאלט, ווען ס׳זענען פארגעקומען די אונטער־האנדלונגען וועגען פרייז, האבען זיך אריינגעמישט די שעכטער־הורטאווניקעס, וועלכע האבען געפא־דערט, אז ס׳זאל דערהאלטען ווערען דער רעדוציר־טער פרייז, וואס די וואיעוואודזטווע האט לכתחילה בעשטימט, די שעכטער האבען אפילו דעמאלט אויפגעהערט צו שעכטען, נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען איז די קהלה־פערוואלטונג אדורכגעקומען מיט די שעכטער. ס׳איז אויך כדאי צו בעמערקען, אז דעמאלט איז דער טאריף אויף נאכטשחיטה געהע־כערט געווארען.
די שעכטער זענען אבער זעהר אויס, נישט אפ־געשטאנען און דורך זייער אדוואקאט ווייספוס האבען זיי זיך געווענדעט צו דער האנדעלס־קאמער אין צו דער מאכט מיט מעמאריאלען וועגען בילינגער מאכען דעם שחיטה־טאריף.
צוליב די דאזיגע אינטערווענצען און מעמא־ריאלען פון אדוו. ווייספוס איז ביז איצט נישט בע־שטעטיגט געווארען דער קהלה־בודזשעט.
ענדליך האט די וואיעוואודזטווע אויף נעכטען צונויפגערופען א קאנפערענץ צווישען קהלה־פרע־זעס דער. מינצבערג, פארשטעהער פון דער האנ־דעלס־קאמער, דיר. זאנד און פערטרעטער פון די שעכטער־הורטאווניקעס אדוו. ווייספוס וועגען דעם דערמאנטען ענין.
דער אדוו. ווייספוס האט אנגעוויזען אין זיין מעמאריאל, אז די קהלה דארף האבען נאר 10 ביז 12 שוחטים אנשטאט 24 און די דאזיגע שוחטים ארבייטען נאר 4 שעה א טאג, הגם זיי פערדינען פון 6 ביז 800 זל. א חודש.
די משגיחים אין די יאטקעס דארף מען אינגאנצען נישט און אויך נישט די חותמים, אויב די קהלה וויל זיי האבען, זאלען זיי נעהמען געצאהלט פון אל־געמיינעם בודזשעט און נישט פון שחיטה־בודזשעט.
די קהלה דארף אויך נישט געבען, ווערט געזאגט אין מעמאריאל, קיין בעקאנטמאכונגען וועגען כשרות. די רעפערענטען טוען גארנישט און נעהמען גע־צאהלט, דאס אלץ מאכט טייער דאס פלייש, אויב מ׳וועט דאס אלץ אפשאפען, וועט מען קענען בי־ליגער מאכען דאס שחיטה־געלד.
נאכדעם ווי פרעזעס מינצבערג האט אויסגע־הערט דעם מעמאריאל, האט ער ערקלערט, אז ער האלט דעם דאקומענט נישט ווי קיין זאכליכען מע־מאריאל נאר ווי א פאמפלעט געגען די קהלות, דע־ריבער וועט ער אויף איהם נישט ענטפערן, נאר רעד־אגירען אויף אנ׳אנדער ארט. ער האלט ווייטער, אז יודען האבען זיך נישט געטארט ערלויבען אויף אזא פאלשע בעליכטונג, וואס איז מאטעריאל פאר די שונאים.
צו קיין הסכם ווענען טאריף איז נישט געקו־מען, אבער ווי מיר הערען וועט קיין שום ענדערונג נישט אריינטרעטען, די קהלה וועט העכסטענס זיין גייטה אפצושאפען די העכערונג בעת דער נאכט־שחיטה.

אויף די לעוואנטינישע ירידים
קי״ן פאלעסטינא
הנחות פאר־די ה״ה סוחרים!
קייז עסטרייך
פון 23. ביז׳ן 28. אפריל 169 זל.
איינשרייבונגען און אויספלוגען
קיין ווילנע
הנהה=רייזעס
קיין ווארשא
פון 17/4 ביז׳ן 22/4.
אויסלענדישע הנחה=פעסער
„ארביס", פיעטריקאווער 18
(Mewa) טעל. 249 40.

פריוואטע
...ווענעראלאגישע לעטשניצע
161 פיעטריקאווער 161
...בהאנדלונג פון מענער־שוועכע, הויט און געשלעכטס קראנקהייטען דורך דאקטוירים־ספעציאליסטען.
...פון 8 פריה ביז 9 אווענר. זונטאג און חגאות — פון 9 ביז 1 מיטאג.
א פרווי־דאקטאר נעהמט אן פון 3—5 נאכט.
א בעראטונג 3 זל.

אראבישע רוצחים בושעווען אין א״י

(ענדע פון דער ו־טער זייט)
...גען יודען. עס איז געפאדערט געווארען אפצו־...טעלען די עליה.
ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש 7 אוו.)
...באכדעם ווי עס איז געווען רוהיג עטליכע שעה ...ז 7 א זייגער געקומען צו א נייעם בלוטיגען ...צואמענשטויס צווישען תל־אביב און יפו.
דערווייל מעלדעט מען וועגען איין געהרגעטען ...ד און איין אראבער. עטליכע פערוואונדעטע האט ...מען געבראכט קיין תל־אביב.
פאליציי שטעלט צוריק די ארדנונג.
תל־אביב, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
א טראגישען פערלוסט האט היינט געליטען די ...בקאנטע תל־אביב׳ער משפחה לעווי־...ן.
צוריקגעהענדיג קיין תל־אביב פון א בעזוך ...ביי זייערן א קרוב אין שכונת התקוה אונטער דער ...שטאט, זענען זיי בעפאלען געווארען פון א גרופע ...אראבער, וועלכע האבען אויף זיי געעפענט א שטאר...ן שיסעריי.
דערפון איז געפאלען טויט אויפ׳ן ארט דער ...טאטער לעווינסאן און דער יונגערער זוהן מיט 2 ...אנדערע משפחה־מיטגלידער זענען שווער־פערוואונ־...דעט געווארען.
ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
די לאגע איז זעהר געשפאנט און ערנסט.
אין שאפירא־קווארטאל זענען פערוואונדעט גע־...ווארען 3 יודען.
די 2 שיפען מיט עולים און טוריסטען „קאש־...טשושקא" און „יערוזאלעם", וועלכע זענען אנגע־...קומען קיין יפו, האט מען נישט דערלויבט צו אנ־...קערן און מען האט די שיפען געווענדעט אין ...חיפה׳ער פארט.
חיפה, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
די שיפען „קאשטשושקא" און „יערוזאלעם", וועלכע זענען צוליב די געשעהענישען אין יפו אפגע־שיקט געווארען קיין חיפה, זענען דעם גאנצען מאנטאג׳דיגען טאג געשטאנען אין פארט און די פאסאזשירען זענען נישט אראפגעלאזען געווארען.
ערשט פארנאכט זענען די פאסאזשירען אויס־געשטיגען פון שיף.
אין חיפה איז פולשטענדיג רוהיג.
ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
דאס הדסה־שפיטאל האט זיך געווענדעט מיט אנ׳אפעל וועגען געבען בלוט צו טראנספוזיעס, כדי צו ראטעווען די פערוואונדעטע יודען.
ס׳האבען זיך געמאלדען פרייוויליג 30 פערזאן.
ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
דער בעקאנטער קאלאניסט פרץ פאסקאל האט געמאלדען דער יט"א, אז די לאגע אין פתח־תקוה און אין דער אומגעגענד איז א זעהר געשפאנטע.
די אראבער פערשפרייטען קלאנגען, אז עס זענען ערמארדעט געווארען הונדערטער אראבער, וואס ס׳האט דעם ציל אויפצוהעצען די אראבישע מאסען געגען יודען.
א גרעסערע פאליציי־אפטיילונג איז געשיקט געווארען קיין עטרות. ווי מען איז זיך משער, קו־מען דארט פאר אונרוהען.
ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
דער פערקעהר צווישען יפו און תל־אביב איז נישט צוריקגעשטעלט געווארען, דאגעגען קומט יא פאר די באהן־קאמוניקאציע. כדי אויסצומיידען צוזאמענשטויסען זענען די אראבער און יודען איזאלירט אין בעזונדערע וואגאנעס.
ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
ווי עס שטעלט זיך ארויס, האט די פאליציי, בעת די זונטאגדיגע געשעהענישען, צו שפעט איב־ערוועטירט. ווען די אינטערווענץ וואלט געקומען פריהער, וואלט צו אזעלכע טרויעריגע רעזולטאטען זיכער נישט געקומען.
תל־אביב, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
פערשידענע מחנות אראבער האבען אונטער געצונדען איינציגע הייזער, וואס געהערען צו יודען אין דער געגענד פון תל־אביב.
ביז׳ן אנקומען פון די פייערלעשער, זענען 7 פון די אונטערגעצונדענע הייזער געענצליך פער־ברענט געווארען.
די אנדערע הייזער זענען אפגעראטעוועט געווארען.
ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
די לאגע אין יפו און אין די ארומיגע קא־לאניעס איז זעהר געשפאנט.
היינט, אין די שפעטע נאכמיטאג־שעה׳ן, איז א גרעסערע מחנה אראבער בעפאלען די יודישע ישובים שכונת התמנים און שכונת שאפירא צווי־שען יפו און תל־אביב. בעת׳ן דאזיגען אנפאל זענען פערוואונדעט געווארען איבער פופציג פער־זאן און איין יוד איז דערהרגעט געווארען.
אויפ׳ן ארט איז תיכף אנגעקומען א שטארקע אפטיילונג פאליציי.
בעת דער דאזיגער פאליצייאישער אינטער־ווענץ איז איין אראבער דערשאסען געווארען. די פערוואונדעטע זענען אפגעפיהרט געווארען אין די שפיטאלען אין יפו און תל־אביב.
ווארשא, 20 (טעלעפאניש)
אין שייכות מיט די געשעהענישען אין א״י, איז היינט פארגעקומען א בעראטונג פון ציוניסטישע עסקנים.
עס איז בעשלאסען געווארען צו ארגאניזירען א רייה טרויער־מיטינגען און זיך צו ווענדען מיט דעפעשען צו דער ענגלישער רעגירונג און צו דער פעלקער־ליגע, אז עס זאל געשיצט ווערען דאס לעבען און פערמעגען פון די יודען אין א״י.

,,דאס גאנצע דייטשלאנד מוז עס זיין''
דער פאטריאטישער אונטערריכט אין די דייטשע שולען

אין דער פראנצויזישער צייטונג ,,עקסצעלסיאר'' שילדערט פייל אלאר ווי אזוי עס ווערט ערצויגען די יוגענד אין היינטיגען דייטשלאנד. די גאנצע אויפמערקזאמקייט ווערט געווענדעט נאר אויפצוהאלטען ביי דער יוגענד די בעגייסטערונג פאר דעם קומענדיגען קריג:

די דייטשע שולע, שרייבט דאס מיניסטעריום פאר ערציהונג און אונטערריכט, זאל דער דייטשער יוגענד איינפלאנצען דאס פערשטענדניש פון די אונגערעכטיגקייטען וואס די פריהערדיגע געגנער פון דייטשלאנד זענען געגען איהר בעגאנגען. די שולע זאל זיין א אינסטרומענט פון דער ערציהונגס פאליטיק 1) דורך דעם וואס זי וועט לערנען וועגען דעם העלדישען קאמף פון דייטשען פאלק געגען דער פיינדליכער וועלט. 2) דורך דעם וואס זי וועט אנווייזען אויף דער ערנידעריגונג פון דייטשען פאלק דורך דעם דיקטאט פון ווערסאיל, 3) דורך דעם וואס עס ווערט געשילדערט די ערוואכונג פון דער דייטשער נאציע זייט דעם ווידערשטאנד אין רוהר־געביט ביז צו דעם אויסברוך פון דער נאציאנאל סאציאליסטישער בעפרייאונג, אלע לעהרביכער זענען פון די דאזיגע ליניע געדאנקען אינספירירט''.

פייל אלאר ציטירט דאן ווייטער א גאנצע רייה אזעלכע שפרוכען פון דער ,,אלגעמיינער דייטשער לעהרער צייטונג'', הערונטער אויך פון גוסטאוו פרעסען:

,,איך ווייס אז מיר דייטשען וועלען זיין די זיגער אין קומענדיגען קריג; דאס איז דער ווילען און דאס וואָרט פון גאט''. אין דעם בוך ,,אויסגעוועהלטע לעזעשטיקע'' פון איפסעל האפנער פאר דעם 6טען קלאס, רעדט זיך פון 37 זייטלעך פאעזיע, 19 פון קריג. עס איז פראי צו הערמאנען דעם לויבטעזאנג פאר קרופ'ן און זיין פראדוקציע: ,,מעהר אלס 50 טויזענד הארמאטען זענען ארויס פון זיינע פאבריקען, א איינציגער שאס פון קרופס גרויסען הארמאט, קען דערטרינקען א גרויסע שיף און צושטערען א הויז. איבעראל וואו קרופ האט געהערט דורכן מויל פון זיינע הארמאטען האט די ערד א סך מיילען ארום געציטערט און א סך ארטילעריסטען זענען פון געלגארם טויב געוואָרען''.

אין דייטשען לעזעבוך פאר דעם 6־טען קלאס פון קארל ראאב קען מען לייענען: די מלוכה עקזיסטירט נאר פאר דעם קריג. די מלחמה איז נישט קיין צושטערענדע קראפט, נאר להיפוך א קאנסטרוקטיווע וואס בויט אויף די געזעלשאפט, אהן א קריג וואלט דער איצטיגער סאציאלער בוי נישט מעהר עקזיסטירט. ווי אויך נישט קיין שום מאכט, קיין שום רעכט, פאלק, געזעלשאפט אין אקטועלען זין פון די דאזיגע ווערטער.

אין דעם בוך פון געאגראפיע פון דרעפער ווייד־ראוטער, ווערט עלזאס לאטרינגען צוגערעכנט צו די דייטשע לענדער מיט פאלגענדען קאמענטאר: עלזאס לאטריגען, וואס מיר האבען געמוזט אוועקגעבען פראנקרייך האט א אויבערפלאך פון 14 טויזענט קוואדראט קילאמעטער מיט 1,200,000 איינוואוינער, דערין 90 פראצענט דייטשען! אין אלע געשיכטען פון קריג 1914—18 ווערט מיט אויפרעגונג אפגעווארפען די דייטשע פעראנטווארטליכקייט. די פערלעצונג בעלגיענס נייטראליטעט דורך דעם דייטשען מיליטער ווערט בערעכטיגט מיט דעם פאקט וואס ,,קעניג אלבערט האט געשלאסען מיט ענגלאנד א געהיימען מיליטערישען בונד, בעלגיען איז שוין זייט א לאנגער צייט געווען אויף דער זייט פון אונזערע שונאים, מען האט אלזא געמוזט פארווערטס מארשירען''. לויט דעם געשיכטע בוך פון שטיך, איז די ,,לוזיטאניע'' געווארען טארפעדירט נאר ווייל זי האט געפיהרט אויף איהר בארד קריגס קאנטרבאנדע.

צוויי דייטשע העלדען ווערען בעזונדערס געעהרט: היטלער און גערינג. דער קאפראל היטלער האט זיך ערווארבען דעם אייזערנעם קרייץ פון ערשטער קלאס, דורך פאלגענדע גרויסע העלדענטאט: אויף א פאטרול דינסט האט ער אנגעטראפען אויפן שונא און האט דורך זיין אונערשראקענהייט געצוואונגען א פראנצויזישע אפטיילונג פון א אפיציר און 15 סאלדאטען אפצוגעבען דאס געוועהר, און צו פאלגען איהם אלס געפאנגענע''. (,,העפטען פיר דויטשע ערציערונג'', ארויסגעגעבען פון פערבאנד נאציאנאל סאציאליסטישער ערציהונג אין מעהר ווי א מיליאן עקזעמפלארען). גענעראל גערינג ווערט געשילדערט אין די שול־ביכער פון דריטען רייך אלס פיהרער פון א פאטרול אויף דעם מארש קיין מילהויזען, ,,איבעראל ווי גערינגס מענשען האבען זיך בעוויזען זענען זיי זיגער. איבעראל האבען זיי געצוואונגען די פראנצויזישע פארפאסטענס צו אנטלויפען. אזוי ביז זיי זענען אנגעקומען קיין מילהויזען. די שטאט איז געווען פערנומען פון די פראנצויזען. אבער וואס ארט דאס גערינגס פאטרול? פארווערטס, אלזא פארווערטס. נעבען דער אלטער יעגער קאזארמע האבען גערינג און זיינע מענשען דערקענט די הערען פון פראנצויזישען גענעראל שטאב. גענעראל פא האט אפגעהאלטען א קריגס בעראטונג מיט זיינע אפיצירען אויף דער בריק. דעם מוז איך מיר נעהמען, האט געטראכט גערינג. דעם מוז איך פון דער מיט פון די העלדען, וואס ריגלען איהם ארום ארויסנעהמען און איהם אלס א ווערטפולען רויב ברענגען אין קווארטיר. אבער אין דעמזעלבען אויגענבליק ווען ער האט זיך דערנעהנטערט צו דער גרופע אפיצירען האט איינער פון זיינע סאלדאטען אויסגעשאסען און איידער גערינג האט נאך בעוויזען אנצושפארנען זיין פערד איז דער גאנצער גרויסארטיגער פראיעקט צום אומגליק נישט געלונגען'' (העפטע דער פאטריאטישער ביבליאטעק אין לייפציג).

עס איז אלזא נאך א ווייטער וועג אדורכצומאכען אויף דער אנדערער זייט פון רהיין ווען דער דריטער פאראגראף פון דייטשען שלום מעמאראנדום, וואס רעדט וועגען דער דערנעהנטערונג פון דער יוגענד פון ביידע לענדער, זאל קענען אנגעווענדעט ווערען.

דער ,,טשאס'' ענטוישט אין די ענדעקעס
ווייל זיי בעהערשען נישט די גאס

אין שייכות מיט די טרויעריגע געשעהענישען אין לעמבערג, איז דער געבטיגער קאנסערוואטיווער ,,טשאס'' ארויס מיט א ארטיקעל אין וועלכען ער בעמיהט זיך צו געבען די געשעהענישען דעם כאראקטער פון א פריהער אויס ארגאניזירטער אקציע. דער ,,טשאס'' מאכט פשוט פערגלייכונגען מיט שפאניען די צייטונג שרייבט צווישען אנדערעם: ,,קודם כל דארף פעסטגעשטעלט ווערען אז לעמבערג איז געווען דאס לעצטע געביט אויף וועלכען מען האט געקענט ערווארטען אזעלכע געשעהענישען. דאס איז נישט קראקא אין וועלכען די סאציאליע פערמענטען, די טראדיציעס פון בלוטיגען נאוועמבער 1923 זענען שטענדיג געווען שטארק, דאס איז נישט דאמבראווער זאגלעמביע, נישט ביאליסטאק, נישט לאדז. אויב לעמבערג האט וועלכע עס איז טראדיציעס אויף דעם געביט, איז עס נאציאנאלע קאמפען און אויב עפעס האט מען נאר דאס געקענט ערווארטען. עס האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז דער אויסברוך איז געקומען פון א זייט, וואס מ'האט אמווייניגסטען ערווארט, אז ס'האט אים נישט ארויסגערופען נישט דאס יודישע פראבלעם און נישט דאס אוקראינישע. ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז די פאקטישע נאענטסטע אממייסטען דירעקטע סכנה איז געלעגען נישט דארט וואו מען האט אנגעוויזען נאר ווייטער און אויף אן אנדער ארט, דאס איז ראשית''.

און ווייטער געפינט דער פריצישער ,,טשאס'' די סיבות פון די געשעהענישען נישט אין דער ארבייטסלאזיגקייט, נאר אין עפעס אנ'ארגאניזירטער אקציע, פון די קאמוניסטען, א קאפיע פון איצטיגען שפאניע.

,,נעכטען נאך — שרייבט די צייטונג — איז אין דער פרעסע פארגעקומען א לעבעדיגע דיסקוסיע, צי אין פוילען איז פאראן פונקט ווי אין שפאניען א ,פאלקס־פראנט'' אין וועלכען עס זענען פעראייניגט די לינקע אונטער דער אנפיהרונג פון די קאמוניסטען די לעמבערגער געשעהענישען וועלכע קיין פעראייניצעלטע פאליטישע גרופע וואלט נישט בעוויזען אדורכצופיהרען אין אזא מאסשטאב האבען געענטפערט אנ'ענטפער אז אזא ,,פראנט'', נישט נאר וואס ער איז פאראן נאר איז שוין אויך טעטיג''.

און פערשטעהט זיך, אז די שרעק האט גרויסע אייגען, און די צייטונג שלאגט אלארם אויף דער ,גרויסער סכנה'' וואס דראהט.

אבער אמייסטען האט די צייטונג עגמת נפש וואס די ,,פוילישע גאס'' איז נישט אנטיסעמיטיש.

,,מיר האבען — שרייבט די צייטונג — נאך א דריטע לעהרע וואס עס האבען טעפערנגט, הגם אנגענעהם, וועט זי נישט זיין, די בלוטיגע לעמבערגער געשעהענישען. נאך מיט א פאר וואכען צוריק האט מען זיך געגארט אז די ,,פוילישע גאס'' געהערט צום אנטיסעמיטיזם, אז די אטענטאטען זענען געפעהרליך ,,גאר'' פאר יודישע געשעפטען, די געשעהענישען אין קראקא און טשענסטאכאוו און איצט אין לעמבערג האבען איבערצייגט די וואס טראכטע אזוי וועגען דעם, און וואס עס האט זיי אומזיסט גע־ פרובט איבערצייגען די מאכט און די פרעסע, וואס קוקט ניכטערן, אז אזוי איז עס נישט. מיט דער ,,גאס'' אנצופיהרען איז שווערער ווי דאס האט זיך געמיינט געדוכטען, מיט ראבירען געשעפטען זאל אפילו זיין נישט יודישע, נאר בודיסטישע געוועהן מען פשוט די גאס צום אנבליק פון די צורייבטע גע־ שעפטען בכלל. די מענשען פון דער גאס לערנט מען צוראבירען געשעפטען אומאפהענגיג פון נאציאנאלע קריטעריומס. דער טרויעריגער שטאלץ מיט וועלכע עס האבען זיך ארומגעטראגען די ענדעקישע ,,הערשער פון דער גאס'' האט געפלאצט אין קראקא איז צובראכען געווארען אין לעמבערג. נישט זיי רעגירען מיט דער ,,גאס'', נישט זיי פיהרען זי נישט זיי לייטען מיט איהר, און א סך פאלען געהערט זי נאך דער בעזונדער כבוד פון אויפהעצען די לידער־ שאפט פון המון אבער אויך דא העלפען זיי ארויס די בעסערע טעכניקער פון אנארכיע. די ענדעקישע הערשאפט איבער דער ,,פוילישער גאס'' דאס איז נאך איין לעהרע פון לעמבערג. די דאזיגע מענשען וואלטען געגעבען א בעוויז פון גרויסע פעהיגקייט מען ארויסציציהען קאנסעקווענצען פון געשעהענישען ווען זיי וואלטען נאך די אונרוהען וואס זענען פארגעקומען שוין נישט עפעס דארט אין פראסנע און פשיטיקס נאר אין די גרעסטע, רעוידירענדע פוילישע שטעט, און וועלכע האבען זיך אנ'עצה געגעבען אהן זיי וואלטען זיי אויפגעהערט צו זיין שטורם''.

און די צייטונג פערענדיגט: ,,א גרויס אומגליק א ענדגילטיג אומגליק וועט זיך אנהויבען דאן, ווען פון דער דאזיגער לעהרע וועט נישט ארויסגעצויגען ווערען קיין מסקנות, אויב מען וועט ווייטער זעהן אין פוילען נאר נאציאנאלע קאמפען און זעהען כוח אין די אנטיסעמיטישע אוואנטורעס. מיט דער פראזע, חוצפה, און העצע קען מען די לייכטגלייביגע א סך יאסען איינרעדען, אבער אפילו זיי מען נארנישט פערוואנדלען אין א ווירקליכקייט. ויעט אמאל ענדערען דעם אמת אזוי דייטליך אזוי טראגיש ווי דאס האט געטון לעמבערג...

פרעמיער אקאדאס וואונדערבארע רעטונג

אין דער געשיכטע פון פאליטישע אטענטאטען פון אלע צייטען וועט שטענדיג בלייבען איינס פון די מערקווירדיגסטע פאסירונגען ווי אזוי דער יאפאנישער פרעמיער אדמיראל אקאדא איז דעם 26טען פעברואר 1936 דורך א צופאל געראטעוועט געווארען פון דעם בלוטבאד. פון זייטע דינסט־מיידלעך איז ער געהאלטען געווארען אין א שאנק 36 שעה און דאן ארויסגעשמוגעלט געווארען אלס טרויער גאסט אויף זיין אייגענער לויה. אין דער ,,ניו יארקער פאסט'' געפינען מיר פאלגענדע אויטענטישע שילדערונגען פון אקאדאס פריוואט סעקרעטאר הוקורא, דעם איינציגען עד־ראיה פון דעם מערקווירדיגען פארפאל:

,,9 א זייגער פארמיטאג האב איך נאך לאנגע בעמיהונגען, און בקשות בעקומען פון די סאלדאטען די ערלויבניש מיין טויטען שעף וועניגסטענס נאך איין מאל צו זעהען. פון סאלדאטען און זשאנדארמען בין איך ארייגעפיהרט געווארען אין צימער וואו דער טויטער איז געלעגען אויסגעשטרעקט אויפן בעט. אויף דער שוועל פון צימער האב איך פלוצלונג דערהערט פון א זשאנדארם האסטיגע און קוים הערבאר א פאר ווערטער וואס ער האט מיר אריינגעשעפטשעט אין אויער: ,,ווייזט נישט ארויס קיין שום פערוואונדערונג''! איך בין צוגעגאנגען נאהענט צום בעט אויפגעדעקט דאס לייליך, מיט וועלכען דער טויטער איז געווען פערדעקט—און כ'האב מיך קוים געקענט איינהאלטען פון א געשריי און פערוואונדערונג, ווייל דער טויטער וועלכע איך האב פאר מיר געזעהען, איז נישט געווען אקאדא, נאר זיין שוואגער מאטסואַ. איך בין געשטאנען און פערשטארט געקוקט דעם טויטען אין פנים נישט פערשטעהענדיג וואס דא איז פארגעקומען ביז עס האבען מיך ארויסגעריסען פון מיין ערשטוינען די שטימען פון די סאלדאטען: ,,נישט אמת? — האבען זיי געפרעגט, דאס איז דאך אקאדא''? דא האב איך פערשטאנען אז זיי האבען ערמארדעט נישט דעם ריכטיגען, אבער זיי האבען וועגען דעם נישט געוואוסט. ,,פערשטעהט זיך, אז דאס איז אדמיראל אקאדא'' האב איך געענטפערט מיט ערשיטערט, ,,מיין ליבער גוטער שעף''.

איך האב אלזא געוואוסט, אז אקאדא איז געבליבען לעבען, אבער וואו געפינט ער זיך און ווי אזוי בעקום איך איהם ארויס פון דער מיט פון זיינע מערדער? דורך פערשידענע מיטלען איז מיר ענדליך געלונגען צו קומען אין קאנטאקט מיט זיינע ביידע דינסטמיידלעך. זיי האבען דאך זיכער געמוזט וויסען וואו דער פרעמיער געפינט זיך. אבער איך האב זיי נישט געקענט פרעגען, ווייל די סאלדאטען האבען פנים זענען געקומען צו פארען און זענען ארויינ־ אונז אויף קיין סעקונדע נישט געלאזט אליין. דאך איז געקומען דער ערווארטער אויגענבליק. די סאלדאטען זענען אוועק אין שכנישען צימער. ,וואו איז ער?'' האב איך זיי שטיל געפרעגט אויפן אויער. ציטערנדיג פאר שרעק האט איינע אויפגעמאכט די טיר פון א וואנד שאנק און איך האב דערזעהען דעם פרעמיער זיצען אהן בעוועגונג ווי א סטאטוע און מיך שטום אנקוקען. איך האב איהם שנעל א זאג געטון: ,,האלט זיך פעסט. די רעטונג איז נאהענט''. דאן האבען מיך צוריק פערמאכט די טיר ווייל מיר האבען דערהערט די טריט פון די צוריקקעהרענדע סאלדאטען. איצט האבען זיי פון מיך געפאדערט איך זאל מיך פערנעהמען מיט בעשטימען דעם טויטען קערפער פון פרעמיער, איך האב מיט די אויפשטענדישע אפגערעדט אז צומארגענס וועט אין צימער וואו דער טויטער ליגט איינגעארדענט ווערען א תפלה און דאן וועט דער קערפער ארויסגעפיהרט ווערען אלץ איז געווארען צוגעגרייט. דעם צווייטען טאג צוויי א זייגער נאכמיטאג איז פארגעקומען די דאזיגע מערקווירדיגע טרויער צערעמאניע. די 15 אלטע געהערט געווארען אין צימער וואו דער טויטער איז געלעגען צוגעדעקט מיט א דעק. מיר האבען דעם אמת'ן פרעמיער אויך ארויסגעפיהרט פון דער שאנק אין וועלכער ער האט שוין פערבראכט 36 שרעקליכע שעה, און איהם אריינגעשמוגעלט צו די טרויער געסט. פריהער האבען מיר איהם איבערגעטון אין א טרויער־קלייד. אלע זענען געווען איבערצייגט אז זיי וויזען ארויס דעם לעצטען כבוד דעם פרעמיער אדמיראל אקאדא. און קיינער האט נישט געוואוסט, אז דעם וועלכען מען האלט פאר טויט בעטייליגט זיך אין זיין אייגענער לויה. איצט איז געקומען דער לעצטער אקט פון דער רעטונגס דראמע, וואס איך האב געהאט אויסגעארבייט מיט דעם זשאנדארם וועלכער האט מיך נעכטען געווארנט נישט ארויסצוווייזען קיין פערוואונדערונג. איך בין געשטאנען אין פארטיל פון פאלאץ ארומגערינגעלט פון סאלדאטען, פלוצלונג איז געקומען ארויסצולויפען דער זשאנדארם געגעבען א געשריי אזוי אז די סאלדאטען זאלען הערען: איינער פון די אלטע האט ביים אנבליק פון פערשטארבענעם געחלשט אז מען מוז איהם תיכף פיהרען אין שפיטאל ארויין! נעהמט אייער אויטא הער פוקודא און פיהרט איהם אהין. מיר האבען אונבעמערקט פאר די אלטע וואס זענען געווען פערזונקען אין די תפילות, שנעל אוועקגעפיהרט אין א ווינקעל איהם אנגעטון א גרויסע בריל, ארויפגערוקט א הוט אויפן קאפ ביז האלבען פנים און איהם נאך געגעבען א טאשענטיכעל זיך צו פערשטעלען די נאז און דאס מויל. אזוי מאסקירט האבען מיר איהם מיט וואקעלדיגע שריט איהם נעפיהרט צווישען די רייהען פון זיינע מערדערישע טויט שונאים ביז צום אויטא, וואס די ערלעזענדע טיר האט דער זשאנדארם שנעל צוגעקלאפט. איך האב מיך געזעצט ביים מאטאר און אין א שנעלען טעמפא אפגעפאהרען.

וועגען פערגרעסערן די איינוואנדערונג
פון אויסלענדישע יודען קיין בירא־בידזשאן
די רייזע פון לארד מארליי קיין ראטען־פערבאנד

לאנדאן. (יט"א) פארן אבפאהר אויף א קורצען בעזוך קיין ראטען־פערבאנד האט לארד מארליי אין א געשפרעך מיטן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור ערקלערט, דאס ער האט בדעה צו שטודירען די יודישע לאגע אין סאוויעט־רוסלאנד און אלס אקטיווער „ארט“־טוער אין ענגלאנד וועט לארד מארליי זיך בעזונדערס אינטערעסירען מיט די „ארט“־שולען אין ראטען־פערבאנד. אין מאסקווע האט לארד מארליי בדעה צו קאנפערירען מיט פארשטעהער פון דער סאוויעטישער רעגירונג וועגען דער מעגליכקייט צו פערגרעסערן די צאהל דייטשע פליטים, וואס זאלען אריינגעלאזט ווערען קיין ראטען־פערבאנד, בעזונדערס קיין בירא־בידזשאן. ביז איצט איז די קוואטע פון אויסלענדישע איינוואנדערער קיין בירא־בידזשאן בעשטימט געווארען אין דער פראפארץ: איין אויסלענדישער יוד אויף 4 סאוויעטישע יודען. לארד מארליי וועט זיך בעמיהען, אז די קוואטע פאר אויסלענדישע איינוואנדערער זאל געהעכערט ווערען. לארד מארליי וועט בעזוכען די יודישע קאלאניעס אין קרים ווי אויך אדעס און קיעוו.

אויף צוריקוועגס וועט לארד מארליי זיך אפשטעלען אין פוילען, וואו ער וועט בעזוכען לאדז און ווילנע, ווי אויך ליטע און לעטלאנד. לארד מארליי וועט אויך פארשען די מעגליכקייט צו גרינדען ספעציעלע הכשרה־פונקטען אין די מזרח־אייראפעאישע לענדער פאר דייטשע פליטים, וואו זיי זאלען זיך צוגרייטען צו דער קינפטיגער ארבייט אין בירא־בידזשאן.

דאָס לעבען אין ארץ=ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור

...עגען דער גרינדונג פון א לאַנד-אָרגאַניזאַציע פון אַראַבישע אַרבייטער.

...ושלים. ווי „פּעלעסטין" מיילט מיט, איז אין ...פאַרגעקומען א פערזאַמלונג פון אַראַבישע אַר... רעפּרעזענטאַנטען פון פערשידענע ערטער. כדי צו ...ן אַן אַראַבישע אַרבייטער אָרגאַניזאַציע אוי... גאַנצען לאַנד. אין דער דאָזיגער פערזאַמלונג ...ך אויך בעטייליגט דער בעקאַנטער אַראַבישער ...ר פון שכם אַקראַם זואיטאַר וועלכער האָט גע... א רעדע וועגען די בעציהונגען צווישען אַראַב... און יודישע אַרבייטער.

...אַבער זאָלען בּאָיקאָטירען דעם מזרח-ירִיד אין תּל-אביב?

...ושלים. אין די אַראַבישע קרייזען ווערט דיסקו... די פראַגע פון פּראָקלאַמירען א באָיקאָט פון מזרח-יריד אין תּל-אביב. אויב עס וועט קו... ...רצו זאָלען די אַראַבער שאַפען ספּעציעלע קאַ... ...וואָס זאָל דורכפיהרען דעם באָיקאָט און ...ן אַז די אַראַבער זאָלען נישט בעזוכען דעם

א מתנה פון דער בעלגישער קעניגין

...ושלים. פּראָפ. שפּייער, פאָרזיצער פון דעם ...יסטראַטיווען קאָמיטעט פון דער יודישער אַר... אין ברִיסעל, וועלכער געפינט זיך איצט אין ... האָט געבראַכט א בוים פון דעם קעניגליכען ... אלס מתנה פון דער בעלגישער קעניגין. דער ...ר בוים וועט פערפלאַנצט ווערען אין דעם ... וואָס דער קרן היסוד געהט פלאַנצען אויפן נאָ... ...ן פערשטאָרבענעם בעלגישען קעניג. ווי בע... ...ם ווערט דער דאָזיגער וואַלד געפלאַנצט לויט ...איניציאַטיווע פון די בעלגישע ציוניסטען.

...רדען „בית אברהם" גרינדעט אַ קאָ...פּאַניע אין א"י.

...יאָרק. אויף דער לעצטער סעסיע פון דער ...קוטיווע פון „אָרגאַניזירטען אָרדען „ברית ...ם" איז מיטגעטיילט געוואָרען וועגען דעם אָפּ... וואָס איז געשלאָסען געוואָרען מיט דעם יודי... ...נאַציאָנאַל-פאָנד וועגען זאַמלען אין די לאָזשעס ...ברית אברהם" א סומע פון 25.000 דאָלאַר ... דעם קרן קימת. דער יודישער נאַציאָנאַל-... וועט דערפאַר געבען 1000 דונאַם באָדען אין ... כדי צו גרינדען א קאָלאָניע אויפן נאָמען פון ...אָרדען „ברית אברהם" צו זיין גאָלדענעם יובי... ...אין יאָהר 1937.

...ר דעם וועלט-קאָנגרעס פון יודישע ...אַקטוירים אין תל אביב.

...ל אביב. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פאַרשטעה... ...ן וועלטקאָנגרעס פון יודישע דאָקטוירים אין ...איז פאָרגעקומען א בעראַטונג געווידמעט אַק... ...יודישע דאָקטוירים-פּראָבלעמען דר. וואָלמאַן ...אַרשאַ, איינער פון די איניציאַטאָרען פון קאָנ... האָט געהערט וועגען דער וויכטיגקייט און ווער... ...ויפגאַבען פון וועלט קאָנגרעס פון די יודי... ...אַקטוירים. דר. מיליקאָווסקי פון וואַרשע האָט פאָרגעלעגט אויסצואַרבייטען אַנ'אַלגעמיינעם פּעראַי... ניגטען פּלאַן וואָס זאָלען אַנטעמען ווערען דורך אַלע יודישע דאָקטוירים פון דער גאַנצער וועלט, אויף דער זעלבער פערזאַמלונג האָט הר. גאָלדשטיין אויפגע... וואָרפען אויך די פראַגע פון שחיטה און האָט געפאָ... דערט אַז דער קאָנגרעס זאָל אין דער אָדער אַנדערער פאָרם רעאַגירען אויף דער פראַגע. דר. ביכאָווסקי האָט גערעדט וועגען דער נויטווענדיגקייט צו ענטוויק... לען און פערברייטערן די מעדיצינישע פאָרשונג-אינ... סטיטוטען אין דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים.

פון ווירטשאַפטליכען לעבען.

ירושלים. וועגען וואוקס פון דער ארץ-ישראל'דיגער אינדוסטריע פאַר די לעצטע דריי יאָהר קען עדות זאָגען די פאָלגענדע סטאַטיסטישע טאַבעלע: אין יאָהר 1933 זענען אימפּאָרטירט געוואָרען מאַשינען אויף אינדוסטריע-צוועקען אויף אַ סומע פון 467.000 פונט, אין יאָהר 1934 אויף אַ סומע פון 967.000 און אין יאָהר 1935 אויף אַ סומע פון 992.000 פונט.

ירושלים. ווי עס טיילט מיט דאָס סטאַטיסטישע ביוראָ פון דער א"י-רעגירונג, האָט דער אימפּאָרט פון סחורות פאַר'ן חודש יאַנואַר 1936 בעטראָפען אַ סומע פון 1330.303 פונט לגבי 1,209.690 פונט. אין יאַנואַר 1935 איז דער אימפּאָרט געשטיגען מיט 10 פּראָצ. אין פערגלייך מיט דעם אימפּאָרט אין יאַנואַר 1934 בעטרעפט די פערגרעסערונג 23,7 פּראָצ. פון דער דאָזיגער סטאַטיסטיק איז אויך צו זעהן, אז דער אימפּאָרט פון פערטיגע אינדוסטריע-אַרטיקלען איז געפאַלען לגבי פאַראַיאָהרען: בעת אין חודש יאַנואַר 1936 האָט א"י אימפּאָרטירט פערטיגע אינדוסטריע אַרטיקלען אויף אַ סומע פון 735.542 פונט, בעטרעפט דער אימפּאָרט דעם לעצטען יאַנואַר 685,419. דערפון איז צו זעהען, אַז די א"י-אינדוסטריע שטופּט ביסלעכווייז אַרויס די אויסלענדישע אַרטיקלען. דער עקספּאָרט פון א"י האָט פאַר'ן חודש יאַנואַר 1936 בעטראָפען 685.567 פונט לגבי 666.870 פונט פאַר דער זעלבער צייט פון פאָריגען יאָהר און 462.509 פונט אין חודש יאַנואַר 1934.

חיפה די „איראַק פּעטראָלעאום-קאָמפּאַניע" טרעט איינגיכען צו צו בויען נייע נאַפט-רעזער... וואַרען אין חיפה'ער פּאָרט, צו דעם צוועק איז מיט אייניגע טעג צוריק געקומען קיין חיפה אַ ספּעציעלע קאָמיסיע פון אינזשעניערען, כדי אויס-צואַרבייטען די ענטשפּרעכענדע פּלענער. ווי „פּע-לעסטין" טיילט מיט, האָט די דאָזיגע קאָמיסיע שוין פערענדיגט איהרע אַרבייטען און איז איצט אָוועק-געפאָהרען קיין טריפּאָלי (סיריען) צו דעמזעלבען צוועק.

אַביסעלע קיבּיץ

(הומאָר פון טאָג)

—*×*—

דער שידוך

איינער, אַ גרויסער פּראָסטאַק, האָט געוואָלט נעמען אַ ווייב, און ווי ער אליין איז געווען אַ פּוסטע זאַך, האָט ער אָבער געוואָלט טון אַ גרויסאַרטיגען שידוך, איז צו איהם געקומען אַ שדכן און זאָגט איהם:

— איך האָב פאַר דיר אַ זעהר גוטען שידוך מיט אַ ווייבעל זעהר אַ שעהנע און קלוגע און מיט אַ סך געלד, נאָר זי האָט אַ קליינעם פעהלער. עס טרעפט איין מאָל אין דריי יאָהר, אַז זי ווערט משוגע אויף אַ קליינער צייט.

— איהר קאָנט רעדען דעם שידוך, — האָט דער חתן געענטפערט.

— ניין, — האָט דער שדכן געענטפערט, — איצט קאָן מען דאָס נישט — מען דאַרף וואַרטען ביז זי וועט משוגע ווערען, ווייל איצט קען מען קריגען פון איהר מיט אַ שטעקען פאַר אַזאַ פאַרשלאָג.

אַ קאָמפּלימענט

דאָס מיידעל האָט זיך שרעקליך צעוויינט, ווען דער בחור האָט זיך איהר דערקלערט אין ליבע און זי געבעטען, אַז זי זאָל חתונה האָבען מיט איהם.

— וואָס וויינסטו, מיין טייערינקע? איך האָב דיך דען בעליידיגט? — האָט דער חתן, אַ דערשראָקענער, זיך געבעטען ביי איהר.

— ניין, מיין ליבסטער, איך וויין פון גליק, — האָט זי אַרויסגעזאָגט צווישען זיפצען, — די מאַמע פלעגט זאָגען, אַז איך בין אַזאַ שוטה, אַז אפילו אַנ'אידיאָט זעל וואָלט מיר נישט פאַרגעלעגט חתונה צו האָבען, און איצט האָסטו דאָס טאַקע געטון...

געשוויגען

בעני: וואָס פאַר אַ רינג זאָל איך דיר קויפען? פאַרוואָס שווייגסטו?

פעני: דו ווייסט דאָך, אַז שווייגען איז גאָלד...

ווידער וועגען געסט

(שטיפעריי)

פון ב. קאָוונער

ער האָט ערשט נישט לאַנג חתונה געהאַט, זיין ווייבעל איז נאָך קיין אכצעהן יאָהר נישט אַלט. זי איז יונג און שעהן.

דריי יאָהר האָט ער זיך געליבט אין איהר; דריי יאָהר האָט ער קיין נעכט נישט געשלאָפען צוליב איהר.

ער האָט מורא געהאַט טאָמער וועט זי אַנ'אַנדע-רען אויסכאַפּען.

דריי יאָהר איז זי, מירעלע, געווען זיין חלום, זיין יום-טובדיגער חלום.

איצט, אַז זי איז שוין זיינע, זיינע און נישט קיין אַנדערענס, וואָלט ער דאָך בעדאַרפט זיין צו-פרידען, און נישט בלויז צופרידען נאָר טאַקע גליק-ליך; וואָלט עס טאַקע אַזוי געווען, ווען נישט זיינע געסט.

טאָג און נאַכט איז זיין הויז פול מיט אומגע-ריכטע געסט.

נישט ער שיקט נאָך זיי, נישט ער לאַדעט זיי איין, אָבער זיי אַרט עס ווי די וואַנט; ווער פרעגט עס ביי איהם? זיי קומען און פאַרטיג!

זיי קומען אַליין און ברענגען נאָך מיט אַנדערע, און יענע אַנדערע ברענגען זייערע בעקאַנטע, און יעד-נע בעקאַנטע — אַנדערע בעקאַנטע, און די בעקאַנטע פון די בעקאַנטע — נאָך בעקאַנטע.

אַ גאַנצען טאָג וואַרט ער אויפן אָוונט; ער קוקט אַרויס אויף דער נאַכט ווי אַ פרומער יוד אויף משיח'ן, ער פאַנטאַזירט: ס'וועט קומען דער אָוונט, וועט ער נעהמען זיין יונג ווייבעל צו זיך אויפן שויס און ער וועט זי קושען און זי וועט איהם קושען... דערנאָך וועלען זיי הערען עפּעס אַ קאָנצערט אויף דער ראַדיאָ אָדער געהן אין טעאַטער.

אָט אַזוי פאַנטאַזירט ער, דער חבר מיינער.

קומט אָן די נאַכט געהילט אין הויטע לייליכער מיט זילבערנע פראַנזען, אַחער זי קומט צו שווימען איבער פייערדיגע טייכען אין בלויע שיפלעך, ווערט זיין האַרץ אַ קוואַל פון גליק, פון ליבע, פון שטילער פרייד.

און אָט קומט ער אַהיים זיין ווייבעל בעגעגענט איהם מיט ליבע און מיט הייסע קושען, ער זעצט זיך עסען; עסט און קוקט אויף זיין שעהן יונג ווייבעלע; עסט און ווערט זאַט פון בלויז קוקען אויף איהר.

ער נעהמט טראַכטען און זי — טראַכט דאָס איי-גענע וואָס ער.

ביידע טראַכטען דאָסזעלבע און ביידע הערצער פיהלען דאָס זעלבע.

אהן לאָזט זיך אריין אַ כאַליאַסטרע: דער פעטער מאָטעל און די מוהמע פּאַשע און אַלע זייערע קינ-דער, נישט קיין סך: זעקס, פיר יונגלעך און צווי מיידלעך, און דער פעטער מאָטעל איז נישט גלאַט אַ יוד ווי אַלע יודען; ער איז נאָך אַ היימישער יוד; ער רויכערט נאָך אַ היימישע ליולקע, אַ היימישען ציבּיק; פון זיין קעשענע הענגט נאָך אַרויס אַ קוויטי-גע פּאַטשיילע, אַ בלויע, מיט ווייסע פּינטעלעך, וואָס זעגען שוין נישט ווייס.

און די מוהמע פּאַשע רייסט אריין אין אַנ'אַלטען וואָלענעם „סוועטער", וואָס האָט אויף זיך מעהר פעדערען ווי אַ גאַנז. און דער קאָפּ איז צושויבערט; ער זעהט אויס ווי אַ רעגענשירם; און די קינדער, אַלע מיט פּיכטע טשולעך, און אַלע פערהונגערטע, און אַלע געפּרוּיכען זיי אַ לשון אַז מען קען הויט ווערען, און נאָר זיי קריגען זיך אַרום צווישען זיך: און נאָר זיי בעטען; און נאָר זיי טוען אין די טעפּ; און קוקען אין חעם אייזקאַסטען און נאָר זיי האָבען אַלץ אין דער האַנד.

נישטאָ אַ זאַך וואָס זיי זאָלען נישט בעטראַכטען און צוברעכען. נאָר זיי מאַכען שאָדען; נאָר זיי קאָ-מאַנדעווען און שרייען!

און דער פעטער מאָטעל זאָגט זיי נישט אַ וואָרט און די מוהמע פּאַשע אויך נישט. אי דער פעטער, אי די מוהמע האָבען מורא פאַר די קינדער — רעגעלע מזיקים!

און דער פעטער מאָטעל בעט דעם יונגען בעל-הבית'ל ער זאָל איהם ענטשולדיגען וואָס ער קומט נישט אָפטער.

און דער פעטער און די מוהמע מיט די זעקס קינ-דער צושפּרייטען זיך איבער די ציכטיגע, ליכטיגע צימערען און מיין חבר מיטן יונגען ווייבעלע פיהלען זיך ווי צו בעגעהן אַ מאָרד.

נישט איינמאָל טראַכט ער ביי זיך: געוואַלד, ווער האָט עס אויסגעטראַכט אַז אַ מענש דאַרף האָ-בען אַ פעטער מיט אַ מוהמען? ווער דאַרף זיי האָ-בען?

אָט אַזוי טראַכט מיין חבר, און זיין יונג ווייבעל טראַכט אויך דאָס איינענע.

דער זייגער איז שוין עלף און דער פעטער מאָטעל טרינקט נאָך טעה און בייסט צוקער.

זיין גאַנצע באָרד איז פול מיט צוקער-שטויב און טראַכט גאָר נישט פון אַוועקגעהן.

אָט אַזוי איז במעט יעדע נאַכט; קומט נישט דער פעטער מאָטעל, קומט דער שוואָגער זעליג מיט זיין ווייב און קינדער; און נישט קומען זיי אַלע מיט אַ מאָל. און זעהר אָפט קומען ביידע שוואָגערס: דער פיש-פערלער און דער קוילען-מאַן מיט זייערע ווייבער און קינדער און מיט זיי קומט דער פעטער מאָ-טעל און מיטן פעטער מאָטעל קומט די מוהמע פּאַ-שע מיט די קינדער און דעם פעטער מאָטעלס אַ פעטער...

און וואו זענען זיינע בעקאַנטע, איהרע בעקאַנ-טע, שכנים.

הכלל, ער, דער חבר מיינער, ווייסט נישט וואָס צו טון.

מיט אַ פּאָר טעג צוריק האָט ער זיך מיט מיר גע-האַלטען אַנ'עצה, וואָס ער זאָל טון אום פּטור צו ווער-דען פון די אַלע געסט.

האָב איך איהם געגעבען צוויי עצות: איין עצה איז, אַז ער זאָל לאָזען וויסען דעם מאַן, ביי וועמען ער האָט גענומען דאָס מעבעל פאַר זיינע צימערען, אַז ער וועט איהם פאַר די מעבעל נישט בעצאָהלען, וועט ער נישט דאַרפען קיין דירה, וועלען די געסט נישט האָבען וואו צו קומען. דאָס איז איין עצה; אַ צווייטע עצה איז, אַז ער זאָל אויפהערען צאָהלען דירה-געלד וועט מען איהם אַרויסשטעלען אין גאַס; וועלען די געסט מוזען בלייבען זיצען אין דער היים; זיי וועלען דאָך איהם נישט בייזוכען אין מיטען גאַס.

די צווייטע עצה געפעלט איהם אַ סך בעסער.

Wołkowysk...

...ענעל=גאַס 11, טעל. 238=02

...פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה...

...עהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

...אָן 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוונט.

מלאָך

דאָן=דאָמינגאָ

ראָמאַן

נאָכדרוק אין אַ טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

...קטאָר אַלפרעדאָ ריאָ מאַטאַראַזאָ האָט זיך אַנ-... צו שרעקען פאַר די ראַדיקאַלע רעוונות, ...אָבען אָנגעהויבען, ווי נעדריכטע קנוילען רויך, ...יכען אין זיינע מחשבות אריין.

...האָט מורא געהאַט פאַר דעם, וואָס ער אליין ...ן, ער איז איצט געפאָהרען מיט אַ מסירת-...פש. ער איז איצט געווען אין דער לאַגע, ווי ...אַלוציאָנער, וואָס דער גורל איז אויף איהם גע... ער זאָל זעהן אויספיהרען אַנ'אַטענטאַט אויף ..., ריאָ מאַטאַראַזאָ האָט אליין בעשטימט זיין ...אַך ביי זיך און דער ווילע אין נעקטעריו, ער ...נישט קיין חרטה און קיין איין הגה איז איהם ...נישט איינגעפאַלען ער זאָל אָפּשטיין פון זיין ...ער איז געווען זיכער אַז ער וועט עס דורכפיה-...אַ קיין איין עקסטרע מיטעל האָט ער נישט גע-... און קיין איין פּלאַן האָט ער נישט אויסגעאַר-... ווי אַזוי ער זאָל די זאַך דערגרייכען.

...האָט אויפגעהערט זיך צו חבר'ן מיט דעם אי-...נער און זיך אָפּגעגעבען מיט זיך אליין. ער איז ... ווי נירגעבוירען געוואָרען און ער האָט גע-...אַ הוב זיך צו דערציהען.

...האָט זיך אָנגעשטויסען אויף קלאַסען אונטער... אויף טריט און שריט, ער האָט זיך-צוגע-... צו דעם לעבען אויף דער שיף און האָט גע-... וועלט אין מיניאַטור פאָרם: דריי קלאַסען, ער איז צווישען די אָפּגעפאַלענע, די אַרויסגעוואָר-פענע, אפילו די אַנגעשטעלטע האָבען נישט קיין איין פרייינדליכען אויסדרוק, קיין איין שמייכעל אויפן פּנים, ווי זיי אַליין וואָלט נישט אַנגעשטאַנען דער יחוס, פון האָבען צו טון מיט דריטען-קלאַס-מענ-שען...

איהם האָט באַנג געטון פאַר דעם דאָזיגען אוים וואַהל, ער האָט זיך אַליין נישט געטרויט. דער פּראָטעסט האָט געגאָסען שאַרפען זיין שווערד ביי איהם אין געדאַנק, די אומצופרידענהייט האָט איהם אַרומגעוועבט און ער האָט זיך נישט געקענט איים פּלאָנטערן. ער האָט געפיהלט, אַז כאָטש ער פאָהרט איצט טון אַ גרויסע, פּאַטריאָטישע זאַך, איז ער נישט מטהר, ווי אַנ'אָנהויב צו אַ רעוואָלוציאָנע-רען שפּיל און ווער ווייסט, מיט וואָס זיין לאַנד קען נאָך אויסשפּילען פון דער דאָזיגער קאָרט.

קאַפּיטעל פיר

מיט אַלעמען וואָס ער איז געווען בעקאַנט, אויף דער דריטער קלאַס-דעק, האָט ער זיך פערלוי-רען. דאָס שטיקעל ערד ביים פּאָרט אין טריעסט האָט אַלעמען פונאַנדערגעשאָטען און פערוואָרפען; גליך אַ שטורעם-ווינט וואָלט אויסגעפאָרן פון צווייטען אָפּגעריסען.

ד"ר מאַטאַראַזאָ איז גליך דעם זעלבען טאָג אָפּגעפאָהרען קיין רוים און שפּעטער מיט עטליכע טעג האָט ער שוין אויסגעפונען, וואו דער „עקס" פון בראַזיליע שטייט איין.

די ערשטע עטליכע טעג איז געווען אוממעגליך צוצוקומען צו איהם. ער איז געווען דער גאַסט פון בראַזיליען אַמבאַסאַדאָר, דערצו איז ער תמיד געווען אַרומגעריגגעלט מיט צייטונגס-לייט, מיט בעאַמטע פון דער אַמבאַסאַדע און מיט הויכגע-שטעלטע דאַמען פון דעם בראַזילישען אַדעל, וואָס ווילען אין אויסלאַנד און וואַרטען אין רוים אויפ-גענומען צו ווערען אינעם וואַטיקאַן.

מיט עטליכע טעג שפּעטער איז געגעבען געוואָ-רען אַנ'אינטימער מיטאָג לכבוד אַנ'איטאַליענישען פּשוט'ן בירגער, וואָס האָט געקרִיגען אין בראַזיליע אַ טיטעל פון אַ באַראָן פאַר זיינע פערדינסטען לטובת דעם לאַנד, דערפאַר וואָס ער האָט איינגע-שטעלט אין סאַן-פּאַולאָ פאַבריקען פון קינסטליכען זייד. צוזאַמען מיט דעם טיטעל האָט ער אויך זיך דערוואָרבען אַ מדרגה פון דעם ערשטען רייכסטען מענש אין בראַזיליע, דער באַראָן האָט זיך גאַנץ אָפּט געפונען אין זיין היים-לאַנד איטאַליע, פון-וואַנען ער איז אוועק מיט עטליכע יאָרען אין קע-שענע און איז צוריקגעקומען קויפען, אויב נישט גאַנצע שטעט, איז ווייניגסטענס עטליכע גאַסען אין רוים.

דער מיטאָג איז בעשטימט געוואָרען אין אַ זייטיגען קליינעם עס-זאַל פון האָטעל „סאַוואָי" און אין נישט-אָפיציעלען פּראָגראַם האָט מען פער-שטאַנען אַז עס וועט אַרומגערעדט ווערען די פראַגע פון עקאָנאָמישען פּעטייט פאַר בראַזיליע, הויפּזעכ-ליך, וועגען געפינען אַ מיטעל, אַז די מלוכה זאָל בערקלענערען דעם מאַהוף-אָפּצאָהל אויף געוויסע איטאַליענישע אַרטיקלען, וואָס וואָלטען געקענט האָבען אַ גרויסען אָפּזאַטץ אין בראַזיליע.

אַנ'ערך פון אַ צעהן פערזאָן זענען געווען פער-זאַמעלט, דורכאויס מענער.

דער „עקס" איז נאָר געווען אין בעגלייטונג פון זיין פּריוואַטען סעקרעטאַר. קיין פאָרשטעהער פון דער אַמבאַסאַדע איז נישט בייגעווען.

ווען דער קליינער עולם האָט שוין געטרונקען די קאַפע, סערווירט אַחלאַ „סאַן-פּאַולאָ", איז אין האָטעל אַריינגעקומען דאָקטאָר אַלפרעדאָ ריאָ מאַ-טאַראַזאָ. זיין באָרד איז געווען ברייט פונאַנדער-געקעמט, זיינע האָר אין בעסטער אָרדענונג. ער איז געשטאַנען אין אַ שפּאַציר-פּראַק מיט געשטרייפטע הויזען. אין לאַץ האָט געשטעקט אַ קליינע גאָלדענע עמבלעם פון בראַזיליעם מלוכה-וואָפּען, אונטער דעם — אַ שלייפעלע מיט דריי קאָלירען, געל, גרין און בלוי. ער האָט געהאַלטען איין אויסגעטוענע הענטשקע, און אין דער לינקער בעהענטשוקטער האַנט האָט עפּעס אַרויסגעשטאַרט.

דער האָטעל-דינער, וואָס איז געשטאַנען, ווי אַ וועכטער אויף דער וואַך ביי דער טיר פונם פּריוואַט-עס-זאַל, האָט גאַנץ העפליך איהם געפרעגט צו וועמען ער פערלאַנגט.

ריאָ מאַטאַראַזאָ האָט געענטפערט אין פאָרטו-געזיש, אַז דער דינער האָט נישט געקענט דריינגען, וואָס ער זאָגט, און פרי זיך אַליין אַרויסצוהעלפען פון אַנ'אומבעקוועמליכקייט, האָט ער זיך נאָר בלויז פערנייגט, ווען דער גאַסט האָט בריטלעך אַריבער-געשפּאַנט די שוועל צו דער טעהויבענער געזעל-שאַפט.

אַלע אין עס-זאַל האָבען זיך מיט חידוש אומגע-קעהרט צו דער טיר, בעת צו זייער אויער האָבען זיך געטראָגען שטעלע און פעסטע טריט.

(פאָרטזעצונג קומט)

האנדווערקער און האנדעל

אויף דער וואך

נישט קיין איבער־ראט, נאר א פולשטענדיגע פעראייניגונג

אונטער דעמזעלבען קעפּעל האָבען מיר בשעתו שוין געשריבען. דאָס איז געווען דעמאָלס וועגען די קאָנפֿערענץ פֿון די קליינהענדלער־פֿעראיינען אין לאָדז האָט אנשטאט א פולשטענדיג פֿעראייניגונג פֿון די 11 קליינהענדלער־פֿעראיינען אין לאדז, מיט א מעהרהייט שטימען בעשלאָסען, צו שאַפֿען אַן איבער־ראַט וואָס זאָל רעפּרעזענטירען די דאָזי־גע פֿעראיינען אויף אויסען און פרובען צו ארגא־ניזירען די בראנזשעס אינעווענינ.

מיר האָבען דעמאָלס באַלד אנגעוויזען, אַז אזאַ לעזונג פֿון דער פֿראגע איז אַבסאָלוט נישט אָנצו־נעהמען, ווייל דאָס וועט נאָר זיין האַלבע אַרבייט און קען נישט ברענגען די רעזולטאטען, וועלכע ס'זאַלט געברענגט א פֿעראייניגונג צווישען די צוריסענע און צושפליטערטע לאָדזער קליינהענדלער.

דער דאָזיגער אמת האָט זיך זעהר שנעל בע־שטעטיגט, הגם ס'איז געווען אַנ'אָנשטעל דערפֿון, אז די פֿאָרשטעהער פֿון די קליינהענדלער־פֿעראייגען קומען זיך צונויף אין דעם איבער־ראט, אַז זיי פֿיהרען אדורך געוויסע אלגעמיינע אינטערעסען א. ד. גל., איז אָבער גלייכצייטיג די קליינהענדלער־בע־וועגונג נאָך מעהר צוריסען און צושפליטערט געוואָ־רען, קיין שום פֿעראיין האָט נישט געוואלט נאכלא־זען א קוצו של יוד פֿון דעם פרעסטיזש פֿון זיין פֿער־איין, נישט געוואָלט מיתר זיין אויף קיין שום סעקציע און בראנזשע, הגם ס'איז געווען די הויפּט אויפֿגאבע פֿון דער האַלבער אָדער גאנצער פֿעראיי־ניגונג צו פֿעראייניגען טאַקע די בראַנזשעס אין איין סעקציע ביי וועלכען פֿעראיין עס זאָל נישט זיין, נאָר דעמאָלט וואלט געקענט זיין א רייד וועגען אַנ'־איינהייטליכער שטעלונג און איינהייטליכע פּאָסטו־לאַטען פֿון יעדער בראַנזשע בעזונדער, וועלכע האָט איהר אייגענע אינטערעסען און פֿאָדערונגען.

אנשטאט דער דאזיגער פֿעראייניגונג האָבען זיך אָבער די בראנזשעס אָנגעהויבען צו שפּאַלטען. אין יעדען קליינהענדלער־פֿעראיין בעזונדער האָבען זיך אָנגעהויבען שאַפֿען די בראנזשען־סעקציעס, וועלכע האָבען שוין עקזיסטירט ביי אַנ'אַנדער פֿער־איין און דער איבער־ראט האָט נישט געהאט דעם כוח און נישט דעם ווילען זיך געגען דעם אקעגענ־צושטעלען, ווייל יעדער רעפּרעזענטאנט האָט מורא געהאַט, אַז ס'זאָל חלילה נישט געמינערט ווערען דער כבוד און פרעסטיזש פֿון, זיין פֿעראיין.

פֿערשטעהט זיך, אַז אין אַזאַ לאַגע האָט שוין נישט געקענט זיין קיין רייד וועגען א פּרוכטבארער און הארמאנישער צוזאמענארבייט. דאָך זענען אבער פֿאָרגעקומען אָפֿטע זיצונגען, וועלכע האָבען כאטש א געוויסע צייט געהיטען די אַלגעמיינע ענינים, האָ־בען איבטערווענירט אין ענינים וואס זענען אנגע־גאנגען דעם קליינהענדלער־כלל. דאָס האָט אָבער אויך אויפֿגעהערט, ש שוין עטליכע חדשים ווי מ'־הערט נישט קיין שום ידיעה וועגען דעם דאָזיגען איבער־ראט, נישט ס'קומען פֿאָר קיין זיצונגען, נישט ס'ווערט עפּעס געטון, בעת די פּראָבלעמען פֿון די קליינהענדלער שטופּען זיך פּשוט אין דער האנד אריין און פֿאָדערען זייער לעזונג.

אין יעצט פֿון די קליינהענדלער־פֿעראיינען זענען צוגעקומען נייע זאָרגען און נייע צרות, דאָס האָט זיך אַרויסגעוויזען אויף די אַלגעמיינע פֿערזאַמ־לונגען, וועלכע זענען פֿאָרגעקומען כמעט אין יעדען יודישען קליינהענדלער־פֿעראיין, אומעטום האָט מען בעריהרט די פֿראגע פֿון פֿעראייניגונג, קיין ענט־פֿער אָבער דערויף איז נישט געקומען אפשר שוין איצט נאָך דער ערפֿאַהרונג פֿון איבער־ראט און נאָך די אַרויסגעוואָרפֿענע לאנגע חדשים וועלען זיך די אָנפֿיהרער פֿון די 11 יוד. קליינהענדלער־פֿעראיינען אַרומזעהען, אַז דער איינציגער וועג צו ראַטעווען די יודישע קליינהענדלער פֿון נאָך גרעסערע צרות איז אַ פֿולשטענדיגער פֿעראייניגונג, איין פֿעראיין – אנשטאט 11 איין בראנזשען־סעקציע, אנשטאט עט־ליכע איין פֿאָדערונג אנשטאט צעהנדליגע, איין שטע־לונג אנשטאט א פֿולשטענדיגען כאאָס. די אחריות איז גרויס און דער ענין מוז ווי אַמשנעלסטען ער־לעדיגט ווערען.

י. ד.

אויפקלערונגען פאר קליינהענדלער

וועגען די געענדערטע שטייער־געזעצן

אין צענטראַלען קליינהענדלער פֿעראיין, פּאַ־מאַרסקאַ 15, איז, די וואָך אויף די וועכענטליכע פֿערזאַמלונגען, צווישען אַנדערען אַרומגערעדט און אויפֿגעקלערט געוואָרען אויף פאַלגענדע פראַ־גען.

פֿון 1 יאַנואַר 1936 פֿערפֿליכטען פאַלגענדע שטייער סטאַווקעס: 1,2 פראַצ. פאַ" סוחרים וואָס פֿיהרען ביכער, 1,7 פראַצ. פאַר סוחרים וואָס פיה־רען נישט קיין ביכער, 1,5 פראַצ. פאַר אויסאַר־בייטונג פֿון קלענערע קאַטעג. פּאַט. 1,9 פראַצ. פאַר אויסאַרבייטונג פֿון גרעסערע קאַט. פּאַט. 2,5 פראַצ. פאַר עקספעדיציעס 3 פראַצ. פאַר גאַסטראָנאָמישע אַנשטאַלטען, 6 פראַצ. פאַר קאַמיס. און פֿערמיטלער. דעטייל־בעשעפֿטען, וועמענס אומזאַץ איבערשטייגט נישט 50,000 ג. בעזיצען אָבער הנחה־פּאַטענטען (צירקולאַר ל. גענייסען נישט פֿון ריטשאַלט

ד. פ. 36[4]36301)

פֿון 1 יאַנואַר 1937, וועלען פֿאַבריק־לאַגערס מוזען אויסקויפֿען האַנדעלס־פּאַטענטען, אַנשטאַט, ווי ביז יעצט, ספּעציעלע לאַגערס־פּאַטענטען.

בייע אונטערנעהמונגען, וועלען צאָהלען „זאַ־ליטשקעס" דריי מאָנאַטען נאָכ'ן ענטשטעהען (די ערשטע) לויט דער הויך, וואָס דער שטייער־אַמט וועט בעשטימען.

די בעצוואַהלטע מיט'ן ריטשאַלט, וועלכע זע־נ'ן אַרויסגעטרעטען צום שטייער־אַמט, מיט אַ „יוניאַסעק" מ'זאָל זיי דעם ריטשאַלט פֿערקלענערען וועלען דערהאַלטען ספּעציעלע אויפֿפֿאָדערונגען, מעלדען זיך אין שטייער־אַמט דאָס נישט מעלדען זיך, וועט בעדייטען, אַז די לעצטע ציהען צוריק די אַריינגעטראָגענע ביטעס.

ריטשאַלט וועלען פֿערלירען די, ביי וועלכע מ'וועט פֿאָדערען אויסצוקויפֿען גרעסערע קאַטע־גאָריעס פּאַטענטען. אויב דער שטייער־אַמט וועט פֿעסטשטעלען, אַז דער אומזאַץ איז גרעסער ווי דער ריטשאַלט, קען דער לעצטער צוריקגעצויגען ווערען.

דער טערמין פֿעסטגעשטעלט דורך דער שטייער־מאַכט, צו בעלייגען אויפֿקלערונגען אָדער שטע־לען זיך אין שטייער־אַמט, ווערט גערעכענט פֿון טאָג, ווען ס'איז אָפּגעגעבען געוואָרען די שריפֿט־ליכע אויפֿפֿאָדערונג, נישט פֿון אַנדערען, ווי ס'איז געוועזען ביז יעצט.

פֿאַר נישט בעזיצען אַ פּאַטענט אָדער אַ קלענערע קאַטעגאָריע קען די געלד־שטראָף פֿאַר־טרעטען ווערען מיט אַרעסט.

דער שטייער פֿון נישט־פֿערבויטע פּלעצע איז סקאַסירט געוואָרען.

מאסענהאפטע רעקורסען געגען דער אויסמעסטונג פון ריטשאלט־שטייער

די סוחרים־ארגאניזאציעס רעגיסטרירען די בעוולה'טע

דער בייער ריטשאַלט־שטייער וואָס איז פֿאַר דעם גרעסטען טייל סוחרים אַ פֿערגרעסערטע שטיי־ער־לאַסט, האָט אַרויסגערופֿען אַ גרויסע בעאונ־רוהיגונג צווישען די קליינהענדלער, האַנדווערקער און סוחרים. אַלע האָבען בעקומען אַ גרעסערען ריטשאַלט. פֿון אַלע זייטען ווענדעט מען זיך נאָך הילף צו די סוחרים־פֿעראיינען.

אַלע לאָדזשער פֿעראיינען רעגיסטרירען די מיט־גלידער, וועלכע מ'האָט געשטעלט אַ צו גרויסען ריטשאַלט־שטייער, וואָס איז נישט בהסכם מיט זייערע אומזאַצען און מיט דעם פֿערנעהם פֿון זייערע געשעפֿטען.

אפֿילו דער קריסטליכער סוחרים־פֿעראיין האָט זיך געווענדעט צום פֿינאַנץ־מיניסטעריום מיט די גע־זאַמעלטע מאַטעריאַלען און געבעטען, אַז ס'זאָל אַרויסגעגעבען ווערען אַ פֿעראָרדנונג צו פֿערקלענע־רען דעם ריטשאַלט־שטייער פֿאַר קלענערע סוחרים.

אין די שטייער־אַמטען זענען אָנגעקומען זעהר פֿיל „וואָיאַסקעס" וועגען ענדערען די גרופּען פֿון ריטשאַלט.

ס'איז כדאי אָנצווייזען, אַז דער גרעסטער טייל סוחרים ווייסען נישט פֿאַרוואָס עס קומט זיי אויף היי־יאָהר מעהר צו צאָהלען. אין זעהר פֿיל פֿאַלען קומט אויס צו צאָהלען דאָפּעלט, הגם דער אומזאַץ איז נישט געשאַצט געוואָרען מעהר ווי פֿאַראיאָהריגען.

אַזוי איז דער בייער ריטשאַלט־סיסטעם.

רשימה פון האנדווערקער־אויסארבייטונגען

וועגען וועלכע ס'זענען פערעפענטליכט געווארען קאנקורסען

די האַנדווערקער־קאַמער מעלדעט, אַז ס'זענען פֿערעפֿענטליכט געוואָרען קאָנקורסען אויף צו שטע־לען פֿאָלגענדע אַרטיקלען: לעדערנער זיכערהייטס־רימען, לעדערנע טאָרבעס אויף אַרבייטס־מכשירים, לעדערנע הענטשקעס מיט איין פֿינגער, אַקטען־טע־קעס, [illegible]ערדעקונגען צו קאַבלען פֿון ספּעציעלען האָר טען בלעך, דאָס איז נויטיג עטליכע צעהנדליג טוי־זענד שטיק. מעטאַלענע ליטער צווי־פּצולעגען, שערען צו שניידער צווייגען, דראָנער־לאַפּאַטעס. פּייפֿלעך, זעגען, בויערס, צוואַנגען, האַקעס צו איזאָלאַטאָרען עטליכע צענדליג טויזענד שטיק, שליס־לען צו איזאָלאַציע־האַקעס, דלוטעס, לאַמטערנס, ברעזענטס און לעדער־טאַרבעס, לעדער צודעקן צו פּיע כאַטע־לאַפּאַטעס (30 טויזענד שטיק), מאַנטער־מעסערס, בלעכערנע באַנקעס, געוועהנליכע האַ־מערס, הילצערנער איזאָלאַטאָרעס, שנורען אַ שמריק פֿון קאַנאַפּע.

גענויע אינפֿאָרמאַציעס וועגען די אַלע קאָנ־קורסען ערטיילט די לאָדזשער האַנדווערקער־קאַמער

אויך אייגענע בעאמטע קענען זיין עדות

וואס ווערען פארגעלעגט אויסצוהערען אין שטייער־אמט

ווי בעקאַנט גיט די שטייער־אָרדינאַציע דאָס רעכט דעם שטייער־צאָהלער אויף עדות ביים שאַ־צען זיין שטייער און ביים פּע־טיד גע׳ זיך געגען אַ צו גרויסען שטייער.

די שטייער־מאַכט און די אַפּעלאַציע־קאָמיסיע מוז דעם עדות אַרויסרופֿען, אויסהערען און מוז זיך רעכענען דערמיט.

אין אַ געוויסען פֿאַל האָט די שטייער־מאַכט זיך אָפּגעזאָגט אויסצוהערען אַן עדות, וואָס דער שטייער־צאָהלער האָט געהייסען אַרויסרופֿען, כדי פֿעסטצושטעלען געוויסע קאָנקרעטע אומשטענדען, וואָס האָבען אַ שייכות מיט דעם שאַצונג פֿון שטייער מיט'ן מאָטיוו, אַז דער עדות איז אַן אָנגעשטעלטע פֿונ'ם שטייער־צאָהלער דעריבער קען מען צו איהם נישט האָבען קיין צוטרוי.

דער שטייער־צאָהלער האָט דעריבער דער־פֿיהרט דעם ענין ביז'ן העכסטען אַדמיניסטראַטיוו־טריבונאַל, וועלכער האָט געפּסקנט, אַז די שטייער־מאַכט האָט נישט קיין רעכט זיך אָפּצוזאָגען אַרויסצו־רופֿען און אויסצוהערען אַן עדות, וועלכער איז אַן אָנגעשטעלטער פֿון שטייער־צאָהלער. די שטייער־מאַכט האָט אָבער דאָס רעכט אָפּצושאַצען דעם ווערט פֿון אַזאַ עדות.

די יורידישע לאגע פון די „כאלופניקעס"

דאָס אינדוסטריע־געזעץ פֿון יאָהר 1927 האָט אויך נישט גענוי דעפֿינירט דעם בעגריף פֿון האַנדווערקער – כאַלופּניק. [illegible] טייל פֿון די האַנד־ווערקער – כאַלופּניקעס, וואָס איז געווען בעשעפֿ־טיגט אין די פֿאַכען, וועלכע זענען געווען אויס־גערעכענט אין אַרט. 142 פֿון אינדוסטריע־געזעץ, האָט אַרויסגענומען האַנדווערקער־קאַרטען אַלס שניידער, שוסטער א. ד. ג. אַ בעדייטענדיגער פּראָצענט אָבער האָט קיין האַנדווערקער־קאַרטען נישט אַרויסגענומען אין די אינדוסטריע־אַמטען האָבען פֿון די האַנדווערקער־כאַלופּניקעס נישט גע־פֿאָדערט אַזעלכע קאַרטען. דאַגעגען זענען געווע׳ אַ סך פֿאַלען, ווען די אינדוסטריע־אַמטען האָבען זיך אָפּגעזאָגט אַרויסצוגעבען האַנדווערקער־קאַר־טען אויב דער פֿעראינטערעסירטער האָט, צוליב אומפֿאַרזיכטיגקייט, דערקלערט, אַז ער איז אַ כאַ־לופּניק.

אַזוי איז אין אַלגעמיין געווען די רעכט־ליכע לאַגע פֿון די האַנדווערקער־כאַלופּניקעס ביז'ן דערשיינען פֿון דער פֿעראָרדנונג פֿונ'ם מיניסטער פֿאַר האַנדעל און אינדוסטריע פֿון מאַי 1935 און פֿון צירקולאַר פֿון 31־טען יאַנואַר 1936 וועגן הויז־אינדוסטריע און כאַלופּניקעס־אַרבייט.

אין דער דערמאָנטער פֿעראָרדנונג און ציר־קולאַר ווערט פֿעסטגעשטעלט, אַז אַלס כאַלופּניק קען אָנערקענט ווערען בלויז יענער האַנדווערקער, וועלכער אַרבייט אַליין אָדער מיט זייבע נאָהענטע פֿאַמיליע־מיטגלידער, וואָס זענען איינגעמאָלדען אין איין וואוינונג און פֿיהרען איין הויז־ווירטשאַפֿט. אַזאַ האַנדווערקער דאַרף בעזיצען אַן אָפֿיציעל בע־שטעטיגטען שריפֿטליכען אָפּמאַך מיט'ן אונטער־נעמער. אין פֿאַל פֿון אַ מינדליכען אָפּמאַך ווערט געפֿאָדערט אַן אָפּרעכנונגס־ביכעל, אַן איינגעמאָל־דענעם־צייגעניש פֿון דער קראַנקען־קאַסע אָדער אַ בעשטעטיגונג פֿון אַרבייטס־אינספּעקטאָר. פֿאַר אָננעמען אַרבייט אויסער ביים אונטערנעמער. ווערט דער כאַלופּניק בעשטראָפֿט אין הסכם מיט'ן אַרט. 126 פֿון אינדוסטריע – געזעץ.

אַלע האַנדווערקער־כאַלופּניקעס, וועלכע אַר־בייטען מיט פֿרעמדע געהילפֿען אין די פֿאַכען, אין וועלכע זיי זענען בעשעפֿטיגט, זענען אויסגע־רעכענט אין אַרט. 142, דאַרפֿען אַרויסנעמען האַנד־ווערקער־קאַרטען.

די האַנדווערקער, וועלכע האָבען זיך ביז איצט גערעכענט אַלס כאַלופּניקעס און קענען איצט אַלס אַזעלכע נישט אָנערקענט ווערען, דאַרפֿען דורכ־מאַכען אַ קוואַליפֿיקאַציע־עקזאַמען אין דער האַנד־ווערקער־קאַמער, כדי פֿעסטצושטעלען זייערע פֿאַך־קענטענישען.

די האַנדווערקער־כאַלופּניקעס, וועלכע בע־זיצען נישט קיין פֿולע פֿאַך־קענטענישען נאָר טייל־ווייזע, און האָבען זיך פֿערנומען מיט זייער פֿאַך נאָך פֿאַר'ן 13־טען יוני 1935, דאַרפֿען דורכמאַכען אַן עקזאַמען בלויז פֿון יענעם טייל פֿונ'ם פֿאַך, וואָס זיי קענען (צ. ב. ש. קאַמיזעלקע־מאַכערס, הויזען־בייטעס א. ד. גל.). אויף דער האַנדווערקער־קאַרטע דאַרף דאָס ענטשפּרעכענד פֿערצייכענט ווערען.

די וואַרשטאַטען, וואָס זייערע אייגענטימער זע־נען נישט אָנערקענט אַלס כאַלופּניקעס, אין הסכם מיט דער פֿעראָרדנונג פֿון 27־טען מאַי 1935 און מיט'ן צירקולאַר פֿון 31־טען יאַנואַר 1936, דאַרפֿען דורכ'ן אינדוסטריע־אַמט געשלאָסען ווערען, אויב די אייגענטימער וועלען נישט אַרויסנעמען קיין האַנדווערקער־קאַרטען ביז'ן 30־טען יוני 1936.

ווען די אייגענטימער פֿון די וואַרשטאַטען, וואָס דאַרפֿען פֿערמאַכט ווערען, רופֿען זיך אָפּ צו אַ העכערער אינסטאַנץ, האַלט דאָס אויף דאָס שליסען דעם וואַרשטאַט.

די יוגענטליכע, וואָס זענען געווען בעשעפֿטיגט ביי די כאַלופּניקעס, וואָס וועלען זיך בעוואָרגען מיט האַנדווערקער־קאַרטען ביז'ן 30־טען יוני 1936 (אין הסכם מיט'ן פּונקט 3–7 און 8 פֿונ'ם צירקולאַר), דאַרפֿען פֿעררעגיסטרירט ווערען לויט'ן אַרט. 116 פּונקט 9 פֿונ'ם אינדוסטריע־געזעץ, און וועט זיי פֿעררעכענט די צייט פֿון דער לעהר ביי זייערע ביז־איצטיגע בעלי־בתים.

יענע האַנדווערקער־כאַלופּניקעס, וואָס פֿער־נעמען זיך מיט די פֿאַכען, וועלכע זענען נישט אויסגערעכענט אין אַרט. 142 פֿון אינדוסטריע־געזעץ (צ. ב.: בייטעל־מאַכערס, וועבערס א. ד. ג.) זענען פֿערפֿליכטעט צו מעלדען זייערע אונטער־נעמונגען אין די אינדוסטריע־אַמטען, אין הסכם מיט'ן אַרט. 7 פֿון אינדוסטריע־געזעץ.

ווען מען זאָל נאָך צו דער דאָזיגער ענדערונג אין דער רעכטליכער לאַגע פֿון די כאַלופּניקעס צוגעבען די ערקלערונג פֿון פֿינאַנץ – מיניסטעריום, אַז בעפֿרייט פֿון אויסקויפֿען פּאַטענטען און פֿון דערע אָפּצאָלונגען קענען זיין נאָר די כאַלופּניקעס וועלכע אַרבייטען אַליין און האָבען אַ ספּעציעלען אָפּמאַך מיט'ן אונטערנעמער, ווערט קלאָר, אַז די יודישע כאַלופּניקעס מוזען זיך שטאַרק פֿערטראַכ־טען איבער די ביי־געשאַפֿענע בעדינגונגען אין בעמען אין אַכט די טערמינען, וואָס עס גיט זיי די פֿעראָרדנונג און צירקולאַר פֿון האַנדעלס־און אינ־דוסטריע – מיניסטעריום וועגען דער רעגולירונג פֿון דער כאַלופּניקעריי.

חנן האַפּמאַן.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

די שטרייק בעוועגונג אין לאָדז

מעגליכקייט צו אַנ׳אויסגלייך אין קאָנפליקט מיט די קאַטאָן - אַרבייטער.

(א) אין דעם שטרייק פון די קאַטאָן אַרבייטער, וועלכער פערציהט זיך שוין זייט לאַנגע וואָכען איז אַריינגעטרעטען אַנ׳ענדערונג אויף אַזוי פיל, אַז מיטוואָך וועט פאָרקומען אַ קאָנפערענץ צווישען 40 אינדוסטריעלער מיט די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער פעראיינען אונטערן פאָרזיץ פון אַרבייטס-אינספּעקטאָר אינזש. קאָקאָווסקי.

ס׳איז צו האָפען אַז אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ וועט ענדליך קומען צו אַ פאַרשטענדיגונג און די 5000 שטרייקענדע אַרבייטער וועלען צוריקטרעטען צו דער אַרבייט.

דער שטרייק אין די גאַרבערייען אויף אַ טויטען פּונקט.

(א) דער שטרייק אין די גאַרבערייען וועלכער דויערט שוין 7 וואָכען און נעהמט אַרום 600 אַרבייטער, איז איצט געבליבען שטעהן אויף אַ טויטען פּונקט.

נאָך דער לעצטער קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען ביים אַרבייטס אינספּעקטאָר קאָקאָווסקי, נאָכדעם ווי ס׳איז שוין געקומען צו אַ הסכם אין די אַרבייטס און צאָהלונגס בעדינגונגען האָבען די אַרבייטער אַרויסגעשטעלט די פאָדערונג פון דער אינסטיטוציע פון פאַבריקס רעלעגאַטען אויף וואָס די אינדוסטריעלער זענען נישט איינגעגאַנגען. צוליב דעם איז די קאָנפערענץ איבערגעריסען געוואָרען און ס׳איז נישט בעשטימט געוואָרען קיין צווייטער טערמין פון דער קאָנפערענץ אַזוי אַז דער שטרייק אין די גאַרבערייען איז געבליבען שטעהן אויף אַ טויטען פּונקט.

וועגען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך אין די צעגעלניעס.

(א) נעכטען איז אונטערן פאָרזיץ פון אַרבייטס-אינספּעקטאָר פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך פאַר די צעגעלניעס אויפן הייגטיגען יאָהר.

נאָך לאַנגע דיסקוסיעס איז דערוויל נישט געקומען צו קיין הסכם און די קאָנפערענץ איז איבערגעריסען געוואָרען. די אַלגעמיינע פערזאַמלונגען פון ביידע צדדים דאַרפען זיך אַרויסזאָגען וועגען דעם דאָזיגען ענין. און דאַן וועט בעשטימט ווערען אַ צווייטע קאָנפערענץ ביים אַרבייטס אינספּעקטאָר.

טיילווייזע ליקווידאַציע פון שטרייק אין דער באַנד אינדוסטריע.

(א) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט דויערט זייט עטליכע וואָכען אַ שטרייק אין פאַבריקען וואָס פּראָדוצירען בענדער, עטליכע פאַבריקען אין דער דאָזיגער בראַנזשע ווערען אַפילו אָקופּירט דורך די אַרבייטער.

דער קאָנפליקט איז ענטשטאַנען צוליב דעם נישט שליסען קיין קאָלעקטיווען אָפּמאַך. נעכטען האָט דער שטרייק טיילווייז אָנגעהויבען ליקווידירט צו ווערען. נעכטען האָט דער אינדוסטריעלער ר׳ ביאַלער אונטערגעשריבען דעם אָפּמאַך און דער שטרייק אין דער דאָזיגער פאַבריק איז איבערגעריסען געוואָרען.

בענזין-אויפרייס אין אַ שיך-וואַרשטאַט

אָפּגעברענט געוואָרען דער וואַרשטאַט — 5 פּערזאָן פערוואונדעט, 3 זעבען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל

אויף 6-טער שטרייפען 27 אין הויף אויפן ערשטען שטאָק געפינט זיך אַ וואַרשטאַט פון גומי-פאַנטאָפעל, וועלכער געהער צו אַברהם הערשליקאָוויטש אין דעם דאָזיגען וואַרשטאַט אַרבייט מען אויך אויס קויטשוק-זוילען צו שיך.

נעכטען אַרום האַלב 12 פאַרמיטאָג ווען די אַרבייטער זענען געווען פאַרנומען מיטן קלעפען די קויטשוק פאַרעשוועס איז פאָרגעקומען אַנ׳אויפרייס פון בענזין וועלכער ווערט גענוצט ביי דער דאָזיגער אַרבייט, דאָס פייער האָט זיך שנעל פערשפּרייט איבערן גאַנצען וואַרשטאַט, און וועלכען ס׳האָבען זיך געפינען פיל לייכט-ברענענדע מאַטעריאַלען.

די גאַנצע וואוינונג איז אַרומגענומען געוואָרען מיט די פלאַמען. דערוויל האָבען אויך אָנגעהויבען צו ברענען די מלבושים פון די עטליכע מענשען וועלכע האָבען זיך געפינען אין דער וואוינונג.

ס׳איז געוואָרען אַ שרעקליכער טומעל און ס׳זענען אַלאַרמירט געוואָרען די פייערלעשער צו דער שרפה און די פּאָגאָטאָוויע צו די מענשען, וועלכע האָבען געשריגען צוליב יסורים פון די בראַנדוואונדען, וועלכע זיי האָבען בעקומען.

די פייערלעשער האָבען אין פערלויף פון אַ שעה צייט איינגעלאָשען די שרפה, ס׳איז פערניכטעט געוואָרען הערשליקאָוויטשעס וואוינונג, דער אַרבייטס-וואַרשטאַט און די גאַנצע סחורה, וועלכע האָט זיך דאָרט געפינען.

דער דאָקטאָר פון דער פּאָגאָטאָוויע האָט ערטיילט הילף פאָלגענדע פערוואונדעטע, וועלכע זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען: דער איינגענטימער פון וואַרשטאַט, דער 35-יעהריגער אַברהם הערשליקאָוויטש, די אַרבייטער פון וואַרשטאַט דער 18-יעהריגער שלמה קאָפמאַן, דער 31-יעהריגער מילעך לאַוק און זיין ברודער דער 22-יעהריגער מ. לאַוק. ס׳האָט אויך בעקומען בראַנד-וואונדען דער קונה וועלכער איז געווען אין וואַרשטאַט אַ געוויסער יעקב ליטווין.

הערשליקאָוויטש, מילעך לאַוק און שלמה קויפמאַן האָבען בעקומען אַזעלכע שווערע בראַנדוואונדען אַז מ׳האָט זיי געמוזט אָפּפיהרען אין שפּיטאַל.

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי״
צעגעלניאַנאַ 27, טעל. 112-25.
היינט
און טעגליך 9 אָוונט
געזעגנונגס-וואָך!
מאָריס שוואַרץ
אַלס
יוד זיס

פון
ליאָן פויכטוואַנגער
דראַמע אין 3 אַקטען, 4 בילדער
אינסצ. און רעזשי: מאָריס שוואַרץ
יודיש: י. גאָלדשטיין
מוזיק: ג. טעלער
דעקאָראַצ. ב. קודעוויטש
בינע-פערוואַלטער: בן ציון קאַץ.
די גאַסטשפּילען פון מאָריס שוואַרץ אין לאָדז ענדיגען זיך דעם 26 אַפּריל דינסטאָג, ד. 28-טען פאָהרט אַרויס מ אָ ר י ס ש וו אַ ר ץ מיט זיין קינסטלער-טרופּע קיין לעמבערג.

שרעקליכער פאַרפאַל אין אַנ׳אייזענגיסעריי

2 אַרבייטער דראָהט בלינד צו ווערען

(א) אין דער אייזען-גיסעריי פון דער פירמע בום אויף זילאָנאַ 1, איז נעכטען פאָרגעקומען אַ שרעקליכער פאַרפאַל וועלכער האָט זיך פערענדיגט מיט שווערע בראַנד-וואונדען פון 2 אַרבייטער דער 41-יעהריגער טאָמאַש ביעניאָווסקי און דעם 38-יעהריגען אַלפרעד קוהנץ.

בעת גיסען צושמעלצט אייזען אין די פאָרמעס, איז פאָרגעקומען אַנ׳אויפרייס דערביי האָט דאָס פליסיגע אייזען אַרויסגעשפּריצט אויף די פּנימער פון די דערמאָנטע אַרבייטער און זיי אָפּגעבריהט אויף אַ שרעקליכען אופן. ביידע דראָהט צו פערלירען די ראיה. אין אַ שווערען צושטאַנד זענען זיי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל.

* * *

אין איטינגאָנס פאַבריק איז שווער פערוואונדעט געוואָרען ביי דער אַרבייט דער 30-יעהריגער חיים ראָזענקראַנץ. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

שטינקענדער גאַז אויף דער פאָרשטעלונג פון „יעגאָר בוליטשאָוו״

נעכטיגער פּראָצעס אין קרייז-געריכט

אין קרייז-געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דעם 19-יעהריגען סטעפאַן סטעפאַנאָווסקי, וועלכער האָט דעם 16. מערץ אין שטאָטישען טעאַטער בעת דער פאָרשטעלונג פון „יעגאָר בוליטשאָוו״ אונטערגעוואָרפען אַ פלעשעל מיט שטינקענדען גאַז.

דער אָנגעקלאָגטער, אַ טעטיגער מיטגליד פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע איז זיך נישט מודה אין דער שולד, און ערקלעהרט, אַז ער איז געגאַנגען אין קלאָזעט און איז פערהאַלטען געוואָרען נישט וויסענדיג פאַרוואָס.

דער פערטיידיגער אַדוו. קאָוואַלסקי וויל אויך דאָ איבערדרעהען דעם ענין געגען יודען און פרעגט דעם אָנגעקלאָגטען, צי ער ווייסט אַז טראָצקי איז אַ יוד.

דער פאָרזיצער ריכטער סאַלם דערלאָזט נישט צו דער פראַגע.

דער פּראָצעס איז אָפּגעלעגט געוואָרען פאַר אַרויסצורופען עדות.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע
און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

דינסטאָג, 21 אַפּריל
כ״ט ניסן תרצו

זון-אויפגאַנג 4.46
זון-אונטערגאַנג 6.46

אַמביליגסטע און אַמבעסטע
צום מזרח-יריד
קיין ארץ-ישראל
אויספלוג קיין ווין ד. 30/4 — 75 זל.
קיין בודאַפּעשט און ווין
דעם 8/5 — 112 זל.
הנחה- און טוראַציע-פּעסער
קיין עסטרייך, טשעכאָסלאָוואַקיי
און אין אַנדערע לענדער.
פאָרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט״
אויספלוגען קיין רוסלאַנד.
באַהן-בילעטען און שיפס-קאַרטען קיין אויסלאַנד. אינפאָרמ. ערטיילט טעגליך
דאָס רייזע-ביוראָ
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורנע

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: קאַספּערקעוויטש, זגערזשער 54; ריכטער, ליסטאָפּאַד 86; זונדעלעוויטש, פּעטריקאָווער 25; ...אַרסקי, פּשעיאַזד 19; ריטעל, קאָפּערניק 26; לי... פּעטריקאָווער 193; קלאָפּאָטאָווסקי, זשגאָוו... 147.

...ושעל איז בעפרייט געוואָרען אויף קויציע

(א) די פערזיכערונגס אַפּטיילונג פון לעאָן אושעל, ...לכער האָט אַלס פערזיכערונגס אַגענט בע׳עוולהט ...ריה בעדייטענדע פערזענליכקייטען אויף אַ סומע ...ן 600 טויזענד זלאָטעס, איז נאָך אַנ׳ענין פון אַל... מיינעס אונטערעס.

...אושעל, ווי מיר האָבען שוין איבערגעגעבען איז ...משפט געוואָרען אויף 4 יאָהר טורמע און אַרעס... ...רט געוואָרען אין געריכטס זאַל.

...איצט דערוויסען מיר זיך אַז לויט אַ דעציזיע פון ...ריכט איז אושעל בעפרייט געוואָרען אויף 2000 זל. ...ציע.

א 17-יעהריגער בחור

האָט געשאָסען אין זיין חבר

(א) אויף עק ניטשאַרניאַנאַ און יוזעפאַ אין ...ידזעוו איז געקומען צו אַ בלוטיגער אַוואַנטורע ...וישען 17-יעהריגען פרידריך באַומגאַרטען און ...ם 16-יעהריגען פראַנטשישעק אַדאַמטשעווסקי.

בעת אַ מחלוקה איז געקומען צו אַ געשלעג. ...ומגאַרטען האָט אַרויסגענומען אַ רעוואָלווער ...ן געשאָסען צו זיין געגנער, פערוואונדענדיג ...הם אין האַנד.

דער פערוואונדעטער איז אָפּגעפיהרט געוואָ...ן אין שפּיטאַל. באַומגאַרטען איז פערהאַלטען ...וואָרען.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט פּרעמיערע!
„קאַבינעט פון וואַקס-פיגורען״
הערליכער פילם אין נאַטירליכע קאָלירען.
אויסערן פּראָגראַם:
סלאַנג-צוגאַבע פון P. A. T.
און Paramount
אָנהייב 4 נאָכמיטאָג.

זאַל פֿילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213.84 ● היינט דינסטאָג, 8.30 אָוונט איינציגער מייסטער־קאָנצערט

Aleksander Kipnis

ערשטער באַס פֿון דער מעטראָפּאָליטאַן־אָפּערע אין ניו־יאָרק, ווי אויך פֿון דער מלוכה־אָפּערע אין ווין.

אין פּראָגראַם: די שאַפֿונגען פֿון ווערדי, שובערט, גונא, מוסאָרגסקי א. א. — בילעטן צום פּרייז פֿון 1 זל. פֿאַרקויפֿט די קאַסע פֿון פֿילהאַרמאָניע.

אָפּקלאַנגען פֿון יודישען פּראָטעסט־טאָג

צוויי פּראָצעסען אין קרייז־געריכט

בעת דעם יודישען פּראָטעסט־טאָג דעם 1־טען מערץ זענען אַרעסטירט געוואָרען אַ רייה יודען וועלכע זענען געמשפּט געוואָרען דורך דעם סטאַראָסטווע־געריכט.

צווישען אַנדערען איז דעמאָלס אויף נאַוואָ־מיעסקא גאַס פֿערהאַלטען געוואָרען אַ געוויסער דוד ברום, וועלכע איז בעשולדיגט געוואָרען אין בעפֿאַלען און שלאָגען דעם 78־יעהריגען בראָניסלאַוו זשוקאָווסקי, דאָס סטאַראָסטע־געריכט האָט איהם פֿערמשפּט אויף 7 טעג אַרעסט.

ברום איז נישט געבליבען צופֿרידען מיט דעם אורטייל און אַפּעלירט צום קרייז־געריכט, נעכטען איז פֿאָרגעקומען דער פּראָצעס. צוליב דעם וואָס עטליכע עדות האָבען ערקלעהרט, אַז ברום האָט טאַקע געשלאָגען זשוקאָווסק'ן האָט דאָס געריכט גע־הערכערט די שטראָף ביז אַ חודש אַרעסט אָדער 300 זל.

באַלד דערויף האָט אויך געזאָלט פֿאָרקומען דער פּראָצעס פֿון יוסף בענדעד, וועלכער איז אויך אין יענעם טאָג פֿערמשפּט געוואָרען דורך דעם סטאַראָסטווע געריכט אויף 7 טעג אַרעסט, זעהענדיג אָבער דעם רעזולטאַט פֿון ערשטען פּראָצעס האָט בענדעל צוריקגעצויגען די אַפּעלאַציע.

נייע 500 עלעקטרישע לאָמפּען

וועלען אינסטאַלירט ווערען אויף די לאָדזער גאַסען און פּאַרקען

(2) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם עלעקטריפֿי־קאַציע־פּלאַן, וועלכער איז אויסגעאַרבייט געוואָ־רען דורך דער שטאָט־פֿערוואַלטונג, יוערט היי־יאָהר פֿאָרגעזעהען די בעלויכטונג פֿון נייע גאַסען מיט עלעקטרישע לאָמפּען און אויך דאָס בעלויכ־טען פֿון די שטאָטישע פּאַרקען.

אין דער ערשטער רייה וועט אַדורכגעפֿיהרט ווערען עלעקטרישע אינסטאַלאַציע אין סטאַשיץ־פּאַרק, וואו ביז איצט איז נישט געווען קיין עלעקטרישע בעלייכטונג, די שטאָט־פֿערוואַלטונג וועט דאָרט אינסטאַלירען 48 לאָמפּען צו 100 און 200 וואַט. אַזוי אַז דער פּאַרק יוועט זיין העל בעלויכטען.

סיוועט אויך איבערגעבויט יוערען די בעלויכ־טונג אין שענקעוויטש־פּאַרק, אַנשטאָט די הויכע לאָמפּען וועט דער פּאַרק בעקומען נידריגע לאָמפּען אַזוי ווי אויפֿ'ן פּלאַץ־דאָמבראָווסקי.

וואָס שייך די גאַסען יוועלען בעקומען עלעק־טרישע בעלויכטונג די גאַסען, וועלכע געפֿינען זיך אין קוואַדראַט: פּיעטרקאָווער, נאַרוטאָוויטשאַ, קילינסקיעגאָ, בזשעזשינער.

אַ חוץ דעם וועלען בעלויכטען יוערען אַ רייה גאַסען אויף די פֿאָרשטעט אין אַלגעמיין וועלען אינסטאַלירט ווערען 500 נייע לאָמפּען.

אינגיכען קומט פֿאַר דער פּראָצעס פֿון 3 מערדערינס

וועלכע האָבען ערמאָרדעט קוביק'ן, אָפּגעהאַקט דעם קאָפּ, הענד און פֿיס און דעם קערפּער אַריינגעוואָרפֿען אין טייך

(א) ווי מ'ר דערוויסען זיך איז שוין אינגאַנצען פֿערענדיגט געוואָרען די אויספֿאָרשונג געגען דרי פֿאַמיליע בעלטשיק אין סובלאָקאַרטאַרקע יאַב־קאַ, וועלכע יוערען בעשולדיגט אין ערמאָר־דען אין זייער אייגענער וואוינונג אַ געוויסען סטאַניסלאַוו קוביק, ביי איהם אָפּגעהאַקט דעם קאָפּ, הענד און פֿיס און דעם קערפּער אַריינגע־וואָרפֿען אין שייבלערס טייכעל.

דער בעשולדיגונגס־אַקט נעהמט אַרום 30 זייטען מאַשין־דרוק.

אין דער נאָהענטסטער צייט וועט בעשטימט ווערען דער טערמין פֿון דעם פּראָצעס פֿון די 3 בעשולדיגטע פֿרויען אין ערמאָרדען קוביק'ן.

2 יאָהר טורמע פֿאַר אַ צוג־פֿיהרער

פֿאַר ברענגען צו אַ באַהן־קאַטאַסטראָפֿע

(2) אין קרייז־געריכט איז נעכטען פֿאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען פֿיהרער פֿון טראַנספּאָרט צוג נומער 578, ווינצענטי יאַנעלסקי, און די באַהן אַרבייטער וואַרמשיק און ביאַלקאָווסקי, וועלכע זענען בע־שולדיגט געוואָרען אַז צוליבן פֿערנאַכלעסיגען פֿון זייער דינסט האָבען זיי געבראַכט צו אַ קאַטאַסטראָ־פֿע, וועלכע איז פֿאָרגעקומען דעם 28טען אָקטאָבער 1935.

די דאָזיגע קאַטאַסטראָפֿע איז פֿאָרגעקומען אין זגערזש אויף דעם יסוד אַז 11 וואַגאָנעס פֿון צוג האָבען זיך אָפּגעריסען און געבליבען אויף דער ליניע, די דערמאָהנטע אַנגעקלאָגטע האָבען אַפֿילו דאָס נישט בעמערקט און אָפּגעגעבען אַ מעלדונג אַז דער צוג איז אָנגעקומען אין אָרדנונג.

דערוויל האָט מען פֿון דער סטאַציע אויף דער־זעלבער ליניע געלאָזט אַן אַנדער צוג וועלכער איז אַ נגעפֿאָהרען אויף די שטעהענדע וואַגאָנעס. ביי דער דאָזיגער קאַטאַסטראָפֿע איז דערהרגעט געוואָרען אַ געוויסער פּאַוועל קלאַשוק און 2 אַנדערע זענען פֿער־וואונדעט געוואָרען. דער מלוכה אוצר האָט געהאַט אַ שאָדען פֿון 26.300 זל.

דאָס געריכט האָט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל לויט וועלכען אַלע 3 בעשולדיגטע זענען פֿערמשפּט געוואָרען צו צוויי יאָהר טורמע יעדער.

געשאַפֿען אַ ביוראָ

פֿאַר יודישער אַרבייט־פֿערמיטלונג

אונטער'ן פֿאָרזיץ פֿון הרב שמחה טרייסטמאַן איז עהערנעכטען פֿאָרגעקומען אַ זיצונג פֿון אָר־גאַניזיר־קאָמיטעט צו שאַפֿען אין לאָדז אַ פֿער־מיטלונג־ביוראָ פֿאַר יודישער אַרבייט.

אויף דער דאָזיגער זיצונג, אין וועלכער עס זענען געווען פֿערטרעטען 12 יוד. יוגענד־אָרגאַניזאַ־צעס פֿון די פֿערשידענסטע רעליגיעז־נאַציאָנאַלע ריכטונגען, איז געוואָרען פֿעסטגעשטעלט דער אַר־בייטס־פּלאַן פֿון דעם נייעם ביוראָ, וואָס דאַרף אַרומנעמען אַלע לאָדזער בראַנזשעס און ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ צייטווייליגע עקזעקוטיווע אָנצופֿיהר'ן מיט דער פֿאָרבערייטונגס־אַרבייט.

באַכ'ן בעקומען די נויטיגע לעגאַליזאַציע, וועט דאָס ביוראָ גלייך געעפֿענט ווערען.

מיט אַ האַק איבער'ן קאָפּ

האָט אַ פֿרוי דערלאַנגט איהר מאַן

(א) אויף באַזאַרנאַ 39 איז אַ היימגעקומען אַ פֿולשטענדיג שיכור דער 32־יעהריגער אַנטאָני רומיאַנקעוויטש, די פֿרוי האָט איהם געמאַכט פֿאָר־וואורפֿען, אויף וואָס רומיאַנקעוויטש האָט געענט־פֿערט מיט קלעפּ, דערויף האָט די בעליידיגטע פֿרוי גענומען אַ האַק און דערלאַנגט איהר מאַן איבערן קאָפּ, אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען דעם פֿערוואונדעטען אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל, די פֿרוי איז אַרעסטירט געוואָרען.

אַ זנאַכאַרקע פֿערמשפּט אויף 2 יאָהר טורמע

(א) דאָס געריכט האָט נעכטען פֿערמשפּט די זנאַכאַרקע, די 71־יעהריגע פּאַולינאַ פּעטעל אויף 2 יאָהר טורמע פֿאַר אַדורכפֿיהרען אַ נישט ער־לויבטע אָפּעראַציע ביי דער פֿרוי פּאַולינאַ קאַטשאַקאַ.

קליינער פֿעליעטאָן

מכוח שטרייק־ענינים

איך וואָלט אויך געוואָלט מאַכען אַן אָקופּאַציע שטרייק — זאָגט שמילשמעלקי — נאָר ניי־מאָך, אַז איך האָב נישט וואו!

גאָרנישט — זאָגט ער — אַז מ'וואָרט בראָנז אויפֿן פֿאַבריקאַנט, הלמאי דאָס־און־יענץ און אַנ־דערע זאַכען, נעהמט מען און מ'זעצט זיך אַוועק אין דער פֿאַבריק, מ'פֿערלייגט די הענט אויפֿן בויך, און רוהט מיך קאָאָקיסופּ!

ס'איז אַ זעלטענע זאַך! אַ טייערע זאַך! מ'־דאַרף גאָרנישט טון, און עס ווירקט!

אין דער הינזיכט — זאָגט שמיל־שמעלקי, איז שוין די לאַנגע פֿון אַ פֿאַבריקאַנט אַ סך אַנ'ערגערע, וואָרום, וואו קומט אַ פּראָטעסט־שטרייק צו אַן אָקו־פּאַציע־שטרייק?!

אַ פּראָטעסט־שטרייק, דאָס הייסט ווען דער פֿאַ־בריקאַנט פֿערשטרייקט מיטן צאָהלען וועקסלען און עס טוען זיך מעהרען די פּראָטעסטען, איז נאָך ווייט נישט אַזוי גוט, ווי אַן אָקופּאַציע־שטרייק...

דהיינו, אַז מען טוט אַ סך פּראָטעסט־ירען, לאָזט מען נישט צהרוה: קומען אויף וויזיטען בעלי חובות, עקזעקוטאָרס, קאָמאָרניקעס און אַנדערע געסט, פֿער־דרייען זיי דעם קאָפּ מיטן מוח, דולען ווי אַ ספּאַדעק, טרייבט מען פֿון דער דירה, נעהמט מען צו די לעצ־טע בעבעכעס, און לסוף הייסט מען זיך נאָך אַריבער־ציהען אויף דער מילשט אָדער אויף דער קאָפּערני־קאַ, אָבער —

אָבער ביי אַן אָקופּאַציע־שטרייק איז שוין גאָר עפּעס אַנדערש: ערשטענס, ווייגזאָגט, ברויך מען גאָרנישט צו טון, און מען פֿרעגט דיר אַריין ס'עסען, דעם הייסען קאַרטאָפֿעל־קרופּניק אין דער פֿאַ־בריק אַריין, און קיין קאָמאָרניקעס קומען נישט, און קיין עקסמיסיעס מאַכט מען נישט...

ס'איז וואויל ווי די וועלט!

ווי דערלעב איך שוין, כ'זאָל קענען מאַכען אַן־אָקופּאַציע־שטרייק כאָטשבי ביי מיין יודענע און אָפּ־שטעלען איהר די מויל־מאַשינע, זי זאָל מיר אויף־הערען צו האַקען אַ שוואַכען מוח:

— נו, וואָס וועט ווייטער זיין?

שמילשמעלקי

Dr. med. **L. Berman**

צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07

ספּעציאַל־אַרצט פֿאַר מענער - שוועכע־בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוונט. זונטאָג פֿון 9—1 פֿאַרמיטאָג

פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

אויף דערנער־וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל־ראָמאַנטישער ראָמאַן

78

— עס שטימט מיט'ן אמת, הער פּראָקוראָר, — ענטפֿערט גייער מיט אַ מאָדנעם טאָן, וואָס יאָוונדערט פּאַליאַק'ן זעהר שטאַרק. — אָבער ליידער קאָן איך היינט גאָרנישט טון.. זייט אַזוי גוט און בערוהיגט דעם הער פּאַלקאָוויק און בעט איהם, אַז ער זאָל זיך מאָרגען ווענדען צו מיר...

— דער ענין אינטערעסירט מיך, — בעמערקט פּאַליאַק. — וואָס איז געשעהען מיט'ן פּאַלקאָוו־ביק רעדל?

— הער פּראָקוראָר, ענטשולדיגט מיר זעהר, איך בין איצט אויסערגעוועהנליך שטאַרק בעשעפֿ־טיגט... איך וועל... איבעריגענס, יועט איהר זיך מאָרגען אַלץ דערוויסען... אַדיע!..

פּאַליאַק האָט אוועקגעלייגט דאָס טרייבעל פֿון טעלעפֿאָן און איז אַ שטאַרק פֿערטראַכטער צוריק צו־געגאַנגען צום טישעל, וואו רעדל איז געזעסען.

— נו? — האָט רעדל געפֿרעגט און זיינע אויגען האָבען געגליהט, ווי ער יוואָלט געהאַט שטאַרקע היץ.

— גייער האָט ערקלערט, אַז ער וועט דעם ענין מאָרגען ערלעדיגען, — האָט פּאַליאַק געענט־פֿערט מיט אַ קאַלטער שטים, שאַרף בעטראַכטענ־דיג רעדל'ען.

— מאָרגען קאָן שוין זיין צו שפּעט... איך קאָן דערוויל די גאַנצע אַראָפּ פֿון זינען...

— איך האָב איהם געבעטען, ער האָט אָבער שנעל איבערגעריסען דעם געשפּרעך... איך האָב דעם איינדרוק, אַלפֿרעד, אַז צווישען דיר און גייערין איז עפּעס געשעהען...

— צווישען מיר און גייער'ן? — האָט רעדל זיך ביטער צושמייכעלט.

— יאָ, צווישען מיר און גייער'ן איז איצט קריגס־צושטאַנד, — האָט רעדל, ווי מעכאַניש אי־בערגע'חזר'ט. — קריגס־צושטאַנד... האָסטו, הייסט עס, גאָרנישט אויפֿגעטון?

— איך האָב דאָך דיר שוין געזאָגט, אַז ער האָט דעם ענין אָפּגעלייגט אויף מאָרגען.

רעדל האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ און איהם אַריינגענומען אין די הענט אַריין. ער איז אַ ווילדע געזעסען אין דער דאָזיגער פֿערגליווערטער פּאָזע, פֿערשטעלענדיג זיך דאָס פּנים מיט די הענט.

פּאַליאַק האָט איהם שווייגענדיג בעטראַכט און פֿערשידענע געדאַנקען האָבען גענומען עגבערן זיין מוח, ער האָט נישט געקענט פֿערשטעהען, יואָס דאָ איז פֿאָרגעקומען.

אַז עס איז פֿאָרגעקומען מיט רעדל'ען עפּעס אויסערגעוועהנליכעס, דעריך איז ער שוין איצט געווען איבערצייגט.

אָבער וואָס אַזעלכעס איז פֿאָרגעקומען, יואָס האָט פֿולשטענדיג צוטרייסעלט רעדל'ס נערווען און גייסט? — אויף דער דאָזיגער פֿראַגע האָט פּאַליאַק נישט געקאָנט געפֿינען קיין ענטפֿער.

רעדל האָט זיך פּלוצלינג אויפֿגעשטעלט. זיין געזיכט איז איצט געווען צובטער־רויט און די אויגען האָבען געפֿלאַקערט.

— קום! — האָט ער געזאָגט מיט אַ פֿעסטער שטים. — איך געה אין האָטעל. איך דאַרף אָנ־שרייבען עטליכע בריף.

— בריף? — האָט פּאַליאַק געפֿרעגט, וואונדע־רענדיג זיך אויף רעדל'ס פּלוצלינגען פֿעסטען און זיכערען טאָן.

— יאָ, עטליכע בריף.. נו, קום!

דער זייגער איז שוין געווען האַלב איינס ביינאַכט. אויף די גאַסען זענען נאָך געווען אַ סך שפּאַצירענדע. רעדל האָט טיף איינגעאָטעמט אין זיך די פֿרישע פֿריהלינגס־לופֿט און דערנאָך גע־וואָרפֿען אַ בליק אין די זייטען.

די פֿיר שאָטענס אויף דער וואַנט האָבען זיך ווידער געשלייכט נאָך זיין שאָטען, די פֿיר טויט־אָנזאָגער האָבען איהם ווידער בעגלייט. יוי מען בע־גלייט אַ טויטען.. ער האָט פֿערקריצט מיט די ציין און געשטעלט האַסטיגע און גלייכצייטיג שווערע טריט. ביידע זענען געגאַנגען שווייגענדיגע. פּאַליאַק האָט געפֿיהלט, אַז עס איז איהם איצט שווער צו רעדען מיט רעדל'ען. וואָס יועט ער מיט איהם רע־דען, אַז זיין גאַנצע האַלטונג איז פֿאַר איהם איצט אַ רעטעניש. פֿערשידענע פֿערדאַכטען זענען ענטשטאַ־נען אין פּאַליאַק'ס קאָפּ, פֿערשידענע שרעקליכע געדאַנקען...

אויך רעדעל האָט געשוויגען. ער האָט גע־טראַכט וועגען די דאָזיגע פֿיר מענשען, יוועלכע האַלטען איהם איצט געפֿאַנגען און וועלכע פֿיהרען איהם אייגענטליך צום טויט!

וואָס זאָל ער איצט טון? אַנטלויפֿען קאָן ער נישט. אויך פּאַליאַק קאָן איהם נישט ראַטע־ווען. עס איז נישטאָ קיין איין מענש אויף דער וועלט וואָס זאָל איהם איצט קאָנען ראַטעווען!

ער איז אַריינגעפֿאַלען! ער מוז שטאַרבען... האָט ער די גאַנצע צייט נישט געטראַכט וועגען דעם דאָזיגען סוף? ניין, אפֿשר אין די גרעסטע גע־פֿאַהרען האָט ער נישט געטראַכט, אַז מען וועט פֿון איהם ענדליך אַרונטעררייסען די מאַסקע און ער וועט מוזען אומקומען...

זיי קומען ביידע צו צום האָטעל קלאָמזער. רעדל דערלאַנגט פּאַליאַק'ן די האַנט...

— 69. —

— אַ גוטע נאַכט! — זאָגט רעדל מיט אַ ציטערענדער שטים.

— זאָל איך אייך אַרויפֿבעגלייטען אויף די טרעפּ? — פֿרעגט איהם פּאַליאַק.

— ניין. איך וויל איצט זיין אַליין, — ענט־פֿערט רעדל און קליגגט אָן צום פּאָרטיער.

די טיר עפֿענט זיך. רעדל געהט אַרויף אויף די טרעפּ. ער שליסט אויף דעם יימער נומער איינס און געהט אַריין אינעווייניג און פֿערשליסט הינטער זיך די טיר.

אין אַ האַלבע שעה אַרום מעלדען זיך צום פּאָרטיער פֿיר העכערע אָפֿיציר'ען.

— מיר דאַרפֿען אין צימער נומער איינס... צום פּאַלקאָווניק רעדל, — ערקלערט איינער פֿון זיי.

— אָבער ענטשולדיגט מיר, — ערקלערט דער פּאָרטיער, — אַזוי שפּעט ביינאַכט קאָן איך קיינעם נישט אַריינלאָזען.

— מיר פֿאָדערען, אַז איהר זאָלט אונז אַריינ־לאָזען אין צימער נומער איינס, אויב נישט, וועלען מיר אָנווענדען קראַפֿט!! — ענטפֿערען שאַרף די אָפֿיצערען.

— זעהענדיג, אַז ער האָט צו טון מיט מיליטער־לייט, גיט זיך דער פּאָרטיער אונטער און ער לאָזט די אָפֿיצערען אַרויף צום צימער נומער איינס.

זיי קלאַפּען אָן אין דער טיר. עס דערהערט זיך אינעווייניג טריט. די טיר שליסט זיך אויף און ע־פֿענט זיך...

פֿאַר זיי שטעהט פּאַלקאָווניק רעדל אַ טויט־בלאַסער, מיט ברייט־אויפֿגעריסענע אויגען, ווי ער וואָלט דערזעהען פֿאַר זיך דעם טויט אַליין...

— ביטע, קומט אַריין... — זאָגט ער מיט אַ הייזעריגער, ציטערענדער שטים

— מיר זענען געקומען...

— איך ווייס, איך ווייס באַך וואָס איהר זענט געקומען, — רייסט ער זיי איבער. — איך שרייב איצט טאַקע מיינע לעצטע בריף... איך האָב זיך גערעכט אויף אייך, מיינע הערען...

— איהר האָט זיך גערעכט אויף אונז? — פֿרעגט איינער פֿון די אָפֿיצערען.

— יאָ, — ענטפֿערט רעדל מיט דערזעלבער הייזעריגער שטים. — זעצט אייך. איהר ווילט שטע־לען פֿראַגען?

— מיר האָבען אַ בעפֿעהל פֿון שעף פֿון גענע־ראַל־שטאַב אייך אויסצופֿאָרשען אין אַ געוויסען ענין

— הם... אַ געוויסער ענין?.. יוי דעליקאַט... ווי עדעל... — שמייכעלט רעדל אַ ן זיפֿצט אָפּ, — אַלזאָ, מיינע הערען, שטעלט פֿראַגען

(פֿאָרטזעצונג קומט)

זאל פילהארמאניע נארויטשאַוויטשאַ 20 טעל. 213-84

נור עטליכע טעג טיילען אונז אָפּ פון די גאסטשפּילען פון די בעקאַנטע ארטיסטען פון דער ביהנע און פילם פון JOSEFSTADTER THEATER

מיט Maks Reinhardt, Lili Darwas i Hans Jaray

אין דער שפּיץ, אין די שלאַגער-פּיעסען: שבת, ד. 25-טען ד. ח. 9 אָוועגד און זונטאג, ד. 26 ד. ח. 4.30 נאָכמ. א. נ.

„גרויסע ליבע" פון Fr. Molnar

„Ping-Pong" פון H. Jaray זונטאג. ד. 26 ד. ח. 9 אָוועגד

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען פערקויפט די קאַסע פון פילהארמאָניע. —:— פרייקאַרטען און פּאַספּאַרטוס (א חוץ אַמטליכע) אונבעדינגט אונגילטיג.

סקאַנדאַליעזער בזיון-המת אויף פאַלודניאַווא גאַס

רייכער זוהן וויל נישט געבען קיין געלד קובר צו זיין זיין פערשטאָרבענעם 70-יעהריגען טאַטען

נעכטען אַ גאַנצען טאָג האָט זיך אויף פאַ־לודניאָוואַ־גאַס געקאָכט מיט אַנ׳אויסערגעוועהנליכען בזיון-המת.

אין הויז נומער 31 האָט געוואוינט אין אַ קליין שטיבעלע דער 70־יאָהריגער שוסטער עזראַ קלובסקי. צוזאַמען מיט זיין צווייטער פרוי.

פאַרגעכטען ,זונטאָג איז קלובסקי אַרויס ווי אַלע טאָג פון שטוב אין גאַס אַריין. אויף פּיעט־רקאָווער גאַס איז איהם נישט־גוט געוואָרען, ער האָט אָבער נאָך בעוויזען צו כאַפּען אַ דראָזשקע און אַהיימצופאָהרען. אַראָפּ פון דער דראָשקע האָט ער שוין אָבער נישט געקענט געהן, מ׳האָט איהם אין אַ גסיסה־צושטאַנד אַראָפּגעטראָגען פון דער דראָשקע און ער איז באַלד געשטאָרבען.

באַלד נאָכדעם איז געקומען צו לויפען קלובסקיס אַ זוהן, און אנשטאט אַ טראַכט צו טון וועגען קובר זיין דעם אַלטען טאַטען, האָט ער זיך גענומען צו דער „ירושה". ס׳איז ענטשטאַנען אַ מחלוקה, צווישען דעם זוהן און דער שטיף־מוטער. מ׳האָט זיך גענומען רייסען וועגען אַנ׳אַלט מלבוש, וועגען שאַמאָט־איידועלע א. ד. גל. מען האָט זיך אַזוי געריסען, אַז מ׳האָט אַפילו נישט געלעגט קיין אַכט אויפ׳ן טויטען קערפּער פון אַלטען טאַטען, און אַרומגעטראַטעוועט אויף איהם.

דאָס איז אָבער נאָך נישט אַלץ. דאָס ריכטיגע געדיכטע איז ערשט געקומען נעכטען אינדערפריה. ווען מ׳האָט געדאַרפט געבען אַ פּאָר זלאָטעס צו פערלעדיגען די קבורה. דאָ האָט זיך דאָס „בן־יקיר׳ל" אַוועקגעשטעלט און געטון אַ זאָג:

„וועגען מיינעט וועגען קענט איהר דעם טאַ־טען צושניידען אויף שטיקער און וואַרפען אויפ׳ן מיסט. איך וועל קיין געלד נישט געבען".

די שכנים האָבען גענומען מיט איהם איינ־טענה׳ען: היתכן! איהר זענט דאָך אַ יוד, קיין עין־הרע אַ גביר, איהר האָט אַ שיך־געשעפט אויף 6־ט ן שערפּיען גאַס עטליכע דרייסיג, איהר האָט אַ ווילע אין ווישניאָוואַ־גורא, פאַריואָס זאָלט איהר נישט זעהן צו געבען אַ פּאָר זלאָטעס, כדי מ׳זאָל קענען קובר זיין אייער פאָטער, און ס׳זאָל נישט קומען צו אַ בזיון־המת. אָבער רעד היינט, רעד מאָרגען, לייזער׳ל איז דאָך געבליבען ביי ס׳וויניגע. ער גיט נ׳שט קיין גראָשען.

ביני לבינו איז מען אין דער קהלה געוואָהר געוואָרען, אַז דער אַלטער קלובסקי האָט אַ רייכען זוהן, האָט זי די קהלה, געפאָדערט, אַז ער זאָל געבען אַ קליינע סומע אויף אַדורכצופיהרען די קבורה. אָבער אין קול ־אין עונה.

ליגט טאַקע דער טויטער קערפּער אין שטיבעל וואַס געפינט זיך איבער׳ן קלאָזעט, שוין דעם צווייטען טאָג און ווער ווייסט, ציִמ׳וועט פועלן ביי דעם תכשיט, ער זאָל געבען אַ פּאָר זלאָטעס אויף קבורה און תכריכים.

—*×*—

מיליטערישע איבונגען פון רעזערוויסטען

אין לויפענדען יאהר וועלען גערופען ווערען צו די יעניגע קאטעגאריעס רעזערוויסטען אויף מיליטערי־שע איבונגען, כדאי דעריבער בעצייטענס זיך צו באַקענען מיט די וויכטיגסטע פאַרשריפטען, וועלכע רעגולירען דאָס רופען אויף אַזעלכע איבונגען.

צו די איבונגען רופט די מיליטערישע מאכט דורך עפענטליכע בעקאַנטמאַכונגען און דורך אינדי־ווידועלע אויפפאָדערונגען.

יעדער גערופענע רעזערוויסט מוז זיך שטע־לען אויפ׳ן אָנגעוויזענעם אָרט פּינקטליך, מיטברענ־גענדיג נישט בלויז די דערהאַלטענע אויפפאָדערונג, נאָר אויך דאָס מיליטערישע ביכעל.

בלויז מיט א געפעהרליכער קראַנקהייט אדער שווערער קערפּערליכער צושעדיגונג קאָן בע־רעכטיגט ווערען דאָס נישט שטעלען זיך פון א.־אויפגעפאָדערטען רעזערוויסט אין בעשטימטען טער־מין צו די מיליטערישע איבונגען. די דאָזיגע שטע־הענדע אומשטענדען מוזען אָבער בעשטעטיגט ווע־רען דורך א צייגניש פון סטאַראסטווא־דאָקטאָר. די אויפפאָדערונג צוזאַמען מיט דער צייגניש פון אַמט־ליכען דאָקטאָר דאַרף דער רעזערוויסט גלייך צו־שיקען דער פ. ק. או.

דעסגלייכען זענען אויך אין געהעריגען טער־מין נישט מחויב זיך צו שטעלען די יעניגע רעזער־ווויסטען וועלכע געפינען זיך אין ארעסט, תּפלס אינס, צי פאַר אדער נאָך א משפט אדער וועלכע האָבען זיך געוואַגדען צו דער געריכטען מאכט, אַז מ׳זאָל זיי ענדערען די קאטעגאָריע צוליב פער־ענדערטען געזונדצושטאַנד אָדע׳ קאַליקעשאַפט און וואָס איז געגען זיי אונטערגענומען געוואָרען אַנ׳אַזוי גערופענע רעווידיר־דאקטארישע אויספאָרשונג.

וואָס שייך דער ערשטער קאַטעגאַריע, דאַרפען זיי דורכמאַכען די איבונגען אין נאָהענטסטען יאָהר נאָך דער בעפרייאונג. די רעזערוויסטען פון דער אנדערער קאַטעגאַריע אונטערליגען ווייטער די אי־בונגען נאָכ׳ן פערענדיגען די רעווידיר־דאַקטארישע אויספאָרשונג און אויך נאָר אין דעם פאַל, אויב די ערשטע קוואַליפיקאַציע (קאַט. „א") ווערט נישט געענדערט.

כדאי אויך צו בעמערקען, אַז רעזערוויסטען, וועלכע זענען דורך דער צייט געוואָרען רבנים אדער געהילף־רבנים (מורא הוראות), דאַרפען נישט גיין אויף קיין איבונגען, זיי מוזען אָבער די אפּיציעלע בעשטעטיגונגען אויף די פערנומע׳ע פּאָסטענס פאַר־שטעלען דער פ. ק. או.

אין בעגרינדעטע פאָלען קאָנען די איבונגען אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ ווייטערדיגע יאהר אדער אויפ׳ן אַנדערען יאהר. דאָ קומען אין בעטראַכט פאַלען פון א קראנקהייט אדער קערפּערליכע צו־שעדיגונג, כעדערפעניש אַרויסצופאָהרען קיין אויס־לאַנד צוליב וויסענשאַפטליכע, אינדוסטריעלע אדער קוראַציע צוועקען, וויכטיגע משפּחה געשעהענישען, וועלכע פאָדערען אונבעדינג די אָנוועזענהייט פון רע־זערוויסט (שוואַנגערשאַפט פון דער פרוי, קראַנק־הייט פון א קינד. עלטערען א. אַז. וו.).

וועגען אָפּלייג פון די איבונגען דאַרף דער פעראינטערעסירטער רעזערוויסט דערלאַנגען א בקשה אין דער פ. ק. או. אַמשפּעטעסטען 4 וואָכען פאַר׳ן בעשטימטען טערמין פון די איבונגען, סיידע די סיבה אויף וועלכער ער פערלאַזט זיך, איז ענט־שטאַנען שפּעטער. צו דער דערלאַנגטער בקשה דאַרף בייגעלייגט ווערען א צייגניש פון א מלוכה־אַמט, וואָס זאָל בעשטעטיגען די ריכטיגקייט פון די אָנגעגעבענע מאָטיווען צום אָפּלייג.

דעם אָפּלייג ערטיילט דער קאָמענדאַנט פון דער פ. ק. או. אין פאַל פון אַנ׳אָפּזאָג קאָן דער בעטרע־פענדער רעזערוויסט דערלאַנגען אין משך פון 7 טעג אַ רעקורס צום אָנפיהרער פון ד. אָ. ק. סיי דאָס דערלאַנגען די בקשה וועגען אָפּלייג פון די אי־בונגען אין דער פ. ק. או. און סיי דאָס דערלאַנגען א רעקורס אויפ׳ן אָפּזאָג אין דער ד. א. ק. האַלט נישט אויף די פליכט פון רעזערוויסט דער צייל זיך צו שטעלען אין בעשטימטען טערמין צו די איבונגען — וויבאַלד דער געבעטענע אָפּלייג איז ער נייעלט געוואָרען שוין באָכ׳ן אַריינציהען דעם בעטרעפע־דען רעזערוויסט אין די איבונגען, מוז מען איהם תיכף בעפרייען.

די רעזערוויסטען, וועלכע זענען אין געגעבע־נעם יאהר בעפרייט געוואָרען פון די איבונגען, מוזען זיי דורכמאַכען אין נאָהענטסטען יאָהר. פונדעסטוועגען, אויב אַנ׳אָפּלייג איז ווייטער דרינגענד, מעג דער אָנפיהרער פון דער ד. א. ק. ערטיילען אין אויסנאַהמס־פאַלן אויך אין אַנדערן יאָהר אַנ׳אָפּלייג מיט דער בקשה אין דער ד. אָ. ק. דאַרף מען זיך ווענדען דורך דער פערמיטלונג פון דער פ. ק. או.

רעזערוויסטען, וועלכע וואוינען שטענדיג אין אויסלאַנד, ווערען צו קיין איבונגען נישט גערופען ערשט, ווען זיי קומען קיין פוילען אדער קיין דאנציג אויף אַנ׳אויפהאלט, לענגער ווי 6 חדשים, דאַר־פען זיי באַכ׳ן אַפּלויף פון דאזיגען טערמין דורכ־מאַכען די איבונגען.

דאַגעגען רעזערוויסטען, וועלכע געפינען זיך צייטווייליג אין אויסלאַנד און זענען אַרויסגעפאָה־רען לעגאל אינטערליגען נישט די פליכט פון גיין אויף איבונגען אין משך פון דער גאַנצער צייט, אויף ווי לאנג ס׳איז זיי אַרויסגעגעבען געוואָרען אַנ׳אויסלענדישער פּאַס. זיי ווערען גערופען אויף איבונגען ערשט נאָכדעם, ווי זיי קומען צוריק אהיים אין בעהנסטען טור און אויב דאָס איז שוין נישט מעגליך אין נאָהענטסטען יאָהר.

מיט׳ן מאָמענט, ווען די רעזערוויסטן מעלדען זיך אין דער בעשטימטער פאָרמאציע, מוז זיין געזונד־צושטאנד אונטערגעזוכט ווערען. די וועלכע זענען פעהיג דורכצומאַכען איבונגען, ווערען איבערגע־שיקט אין די געהעריגע מיליטער טיילען. קראנקע, וועלכע קאָנען בקרוב געזונט ווערן, ווערען איבער־געשיקט אין די קראנקען־קאַמערען אדע׳ אין מילי־טערישען שפּיטאָל. קוים שטעלט די דאָקטאָרישע קאָמיסיע פעסט, אז דער געזונדצושטאַנד דערלויבט נישט דעם רעזערוויסט דורכצומאַכען אין בעשטימ־טען טערמין די איבונגען, ווערט איהם אָפּגעלייגט די איבונגען אויפ׳ן נאָהענטסטען טור אָדער פון נאָהענטסטען יאָהר, וויבאַלד ס׳וועט אנערקענט, אַז די קאַטעגאַריע „א" דאַרף דעם רעזערוויסט געענ־דערט ווערען, מוז מען איהם גלייך בעפרייען און איבערשיקען צו דער געהעריגער פ. ק. או. א פאָרשלאַג, אַז מ׳זאָל איהם ענדערען די קאַטעגאָריע. עהנליך דאַרף אויך געהאַנדעלט ווערען, ווען די דעפעקטען ווערען פעסטגעשטעלט, בעת דער רע־זערוויסט מאכט דורך די איבונגען.

אלענפאַלס א קראנקהייט ביז 7 טעג דאַרף פער־רעכענט ווערען צו די נאָהענטסטע איבונגען אויב־אַ קראַנקהייט דויערט לענגער ווי 7 טעג, מוז מען דעם רעזערוויסט בעפרייען פון די איבונגען.

יעדע אונבערעכטיגטע פערשפּעטיגונג פון א רעזערוויסט אויף די איבונגען ווערט דורכ׳ן מילי־טער געריכט אָדער דורך דער מיליטערישער מאַכט אייף א דיסציפּליאנארען אופן בעשטראָפט.

פּרעמיערע אין קינא „אייראָפּא"

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער היינטיגער פּרעמיער־רע אין קינא „אייראָפּע" פון דעם נייעסטען ווינער פילם א. נ. „ווין די שטאָט פון מיינע שטרעבונגען" מאכט דער אנטי־היטלער קאָמיטעט פון דער יודי־שער יוגענד אין ווארשא בעקאַנט, אַז נאָכ׳ן דורכ־זעהן אַלע דאָקומענטען אין שייכות מיטן דאָזיגען פילם צ. ב.

1) די בעשטעטיגונג פון דער יודישער גמי־נע אין ווין, אונטערגעשריבען דורך ד"ר גאָלד־מאַן, וועלכער בעשטעטיגט אַז אין דעם דאָזיגען פילם נעהמען אנטייל יודען.

2) בעשטעטיגונג פון דער עסטרייך - פּאַלעס־טינישער האַנדעלס - קאַמער, אַז דער דאָזיגער פילם איז פון עסטרייכישער פּראָדוקציע און אונטערליגט נישט קיין באָיקאָט.

דער אנטי־היטלער קאָמיטעט פון דער יודישער יוגענד איז געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז דער דאָזיגער פילם אונטערליגט נישט דעם באָיקאָט.

דער בריף פון קאָמיטעט איז פערזעהן מיט׳ן № L. 86/36

טראַנספּאָרט-אַרבייטער זאָלען דאָנערשטאָג פערשטרייקען

(א) נעכטען אָוועגד האָט די שטרייק-קאָמיסיע פון טראַנספּאָרט-אַרבייטער אָפּגעהאַלטען א בערא־טונג און נאָך א לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאָ־סען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען דעם שטרייק פון פורמאַנעס, קוטשער׳ס און טראַנספּאָרט אַרבייטער אויף דאָנערשטאָג דעם 23 ד. ח.

אויך איז בעשלאָסען געוואָרען נישט אָפּצו־טרעטען פון די אַרויסגערוקטע פאָדערונגען און אַזוי לאַנג איינצוהאַלטען דעם שטרייק ביז ס׳וועט נישט אונטערגעשריבען ווערען א קאָלעקטיווער לוין-אָפּמאַך מיט די אַרבייטס געבער.

דער נייער פעראיין פון יודישע און נישט-יוד. נאַכט-וועכטער

דער אויפטו מיט קאָנצעפּסיאָנירען א ביורא פאַר צושטעלען נאַכט-וועכטער בעדראָהט שוין איצט גאַנץ ערנסט די הונדערטער נאַכט-וועכטער, וועלכע אַרבייטען זייט לאַנגע יאָהרען אויף זייערע פּאָס־טענס און די בעלי-בתּים זענען פולשטענדיג צו־פרידען פון זייערע פונקציעס.

כדי אָפּצוּווענדען דעם אַנגריף האָט זיך גע־גרינדעט א פעראיין פון יודישע און נישט יודישע נאַכט וועכטער אויף אַגראַדאָווא 9, וועלכע האָבען שוין אַרויסגעשיקט קאָמוניקאַטען צו זייערע בעלי־בתּים, אין וועלכע ס׳ווערט אָנגעוויזען, אַז ס׳איז נישט פערהאַן קיין שום רעכט וואָס זאָל קענען דיקטירען וועמען צוצונעהמען אלס נאַכט וועכטער.

דער פעראיין איז טעטיג זונטאג און מיטוואָך פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג.

ראַדאָשיצער רבי

זונטאָג קומט נאָך ווישניאָוואַ-גוראַ דער ראַדאָשיצער רבי הרה"צ ה"ג ר׳ ישראל יוסף פינקלער שליט"א. דער רבי שליט"א וועט וואוינען אין קאָטשיצבסקי׳ס ווילע דעם גאַנצען זומער.

* * *

די טעג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ראַ־דאָשיצער חסידים, וועלכע האָבען בעשלאָסען ספּע־ציעל צו בויען פאַר׳ן ראַדאָשיצער רבי׳ן אַ ווילע אין ווישניאָווע. עס איז בעשטימט געוואָרען אַ ספּע־ציעלע דעלעגאַציע צו דעם צוועק.

קיין ווין

אבפאָהר דעם 30/4 ד. י. 75 זל.

קיין ווין און בודאַפּעשט

פון 8-טען ביז׳ן 13-טען מאי 112 זל.

הבחה-ריידעס

קיין פאַלעסטינא

590 זל.

אינפאָרמאַציעס:

Wagons Lits Cook

פּיעטריקאָווער 68.

דער פּשיטיקער הילף-קאָמיטעט ביי דער אַרבייט

די אַרבייט אין קאָמיטעט איז אין פולען גאַנג. ס׳פּליסען איין בסדר שפּענדונגען פון יחידים און פעראיינען .בעזונדערס אינטענסיוו אַרבייטען די שול־לייטונגען פון די היגע יודישע מיטעל־שולען ביים אָרגאַניזירען זאַמלונגען אין אַלע קלאַסען.

אויך פון דער פרעמד קומען אָן נדבות. ס׳רו־פען זיך אויך אָב מיט שפּענדונגען ראַדומער יודען וואָס וואוינען אין ארץ־ישראל

די זאַמעלשטעל אין דער עקספּעדיציע פון ה׳ סאַבאַל, פּיעטרקאָווער 6, נעמט אָן פּעקלעך מלבושים און וועש לטובת די געליטענע יודען אין פּשיטיק און אומגעגענד.

היינט — א גרעסערע בעריכט-זיצונג

פון פּשיטיקער הילף-קאָמיטעט

היינט דינסטאָג 8 אין אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאַל פון צענטר. סוחרים־פעראיין (פּיעט־רקאָווער 10) אַ גרעסערע בעריכטס־זיצונג פון פּשיטיקער הילף־קאָמיטעט.

די עקזעקוטיווע וועט אָבגעבען אַ בעריכט פון איהר ביזאיצטיגער טעטיגקייט, די זיצונג וועט אויך בעשליסען וועגען די ווייטערדיגע אויפגאַבען פון הילף־קאָמיטעט.

זאַגראַוור יודען בעטען הילף

ביים לאָדזער הילף-קאָמיטעט פאַר פּשיטיק און אומגעגענד

דער לאָדזער הילף־קאָמיטעט האָט בעקומען אַנ׳אַלאַרם־בריף פון זאַגראַוור רעטונגס־קאָמי־טעט, בעטענדיג גיכע הילף.

אינ׳ם דאָזיגען בריף שילדערט דער זאַגראָוור קאָמיטעט די אויסערגעוועהנליכע נויט, וואָס הערשט צווישען דער דאָרטיגער יודישע׳ בעפעל־קערונג, צוליב דער עקסטערמינאציע־פּאָליטיק, וואָס ווערט אָנגעווענדעט געגען די דאָרטיגע יודען אויף אַנ׳אונברחמנותדיגען אופן.

דער לאָדזער קאָמיטעט וועט הייבט בעשליסען וועגען אַנ׳אונטערשטיצונג פאַר זאַגראַוו.

Dr. REICHER

פּאַלודניאַווא 28, טעל. 93-120

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג

מעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאַ - אַנאַליזען

געמט אָן פון 8—11 פון 5—8 איוענ.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאָלגענדע טעג!

גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראָגראַם!

— I —

„Młody las"

אין די הויפּט-ראָלען:

ADAM BRODZISZ,

MARJA BOGDA,

BOG. SAMBORSKI.

— II —

Jaśnie Pan Szofer

אין די הויפּט-ראָלען:

Eug. Bodo, Ina Benita,

Ant. Fertner.

אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

די מוזיקאלישע יובילײ-וואָך פֿון פּױלישען ראדיא

ארקעסטער - קאָנצערטען אין פּױלישען ראַדיאָ.

היינטיגען טאג וועלען פֿאַר די מיקראפֿאָנען פֿון פּוילישען ראדיא אויפֿטרעטען עטליכע אָר־קעסטערס:

12.30 ווארשאַוער ארקעסטער מיט שאַפֿונגען פֿון מאַניושקאָ, מאַשינסקי, ריביצקי, רוזשיצקי.

16.15 דער קראקאווער ארקעסטער פֿון אַדאַם הערמאַן מיט פּאָפּולערע שאַפֿונגען פֿון נאָוואָוויעי־סקי, קאַפּלער א. א.

21.45 דער קליינער אָרקעסטער פֿון פּוילישען ראדיא מיט פֿערווײלונגס־מוזיק

פֿון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	— —	95.75
3 פּראָצ. בוד.	—	— —	25.25
4- „ דאָלאַרובקע	—	— —	50.00
7- „ סטאַבּיליזאַציע (אמ.)	—	—	61.50
5- „ ווארשאווער פּ. ב. 1934		—	51.50
5- „ לאָדזער		—	46.00
ענגלישער פֿונט		—	26.25
דאָלאַר אָפֿיצ. — 5.31.00 נישט־אָפֿיציעל		—	5.29
גאָלד־דאָלאַר	—	— —	9.13
גאָלד־רובל	— —	— —	4.86
דײטשער מאַרק	—	— —	1.40
פֿראַנק שווייצארישער		— —	1.73.15

גנבות

(א) ביי נתן גוטמאַן אויף 11 ליסטאָפּאַד 84 האָט מען צוגעגנבעט עלעקטרישע לאָמפּען אויף אַ סומע פֿון 1500 זל.

005 גנבים האָבען זיך אַריינבעקומען אין דער וואוינונג פֿון פֿרוי טריסטאַוו שרודמעיסקאַ 30, זיי זענען געכאַפּט געוואָרען ביי דער אַרבייט און זענען ענטלאָפֿען.

איןביידע פֿאַלען זוכט די פּאָליציי די גנבים.

אויסערארדענטליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
פֿון דער גראַפֿישער קאָרפּאָראַציע

אונטער'ן פֿאָרזיץ פֿון וויצע־פּרעזעס ה' פּע־ליקס איז פֿאָרגעקומען אַ אויסעראָרדענטליכע אַלגע־מיינע פֿערזאַמלונג, אויף וועלכער עס זענען גענוי אַרומגערעדט געוואָרען אַלע אָנגעווייטאַטע פֿראַגען, וועלכע האָבען אַ שייכות צו דער בראַנזשע, ווי אויך די סיטואַציע, וועלכע האָט זיך געשאַפֿן אין צוזאַ־מענהאַנג מיט'ן שטרייק פֿון די ליטאָגראַפֿישע אַר־בייטער. דער פּועל־יוצא דערפֿון איז געווען די רעזיגנאַציע פֿון פּרעזעס שייניאַק.

אין דער דיסקוסיע האָבען אַנטייל גענומען אַ גאַנצע רייה רעדנער, פֿון וועלכע אַ טייל האָט געפֿאָדערט, אַז ה' שייניאַק זאָל צוריקציהען זיין רעזיגנאַציע, און נאָכדעם ווי דער לעצטער האָט ערקלערט, אַז ער שטיצט ווייטער אונטער זיין רע־זיגנאַציע איז געוועהלט געוואָרען אַלס פּרעזעס דער ביז־איצטיגער וויצע־פּרעזעס ה' ראַפּאַפּאָרט און אַלס וויצע־פּרעזעס ה' ציטער. די פֿערוואַלטונג, וועלכע איז דריבער ווייטער געבליבען אין פֿו־לען קאָמפּלעט האָט זיך גענומען צו ערלעדיגען פֿער־שידענע לויפֿענדע ענינים, וואָס זענען צוליב'ן לאַנג־דויערענדען שטרייק פֿון די ליטאָגראַפֿיסטען פֿער־נאַכלעסיגט געוואָרען.

דאָס הויפּט־געוויכט פֿון דער אַרבייט אין דער קאָרפּאָראַציע ווערט איצט געלייגט אויף דעם ביוראָ, וועלכעס האָט צוליב דעם בישט־צופּאַסען זיך פֿון אַ טייל מיטגלידער אַנגעהויבען אונטערצו־היבקען און דער פּועל־יוצא דערפֿון איז טאַקע די פֿערערגערונג פֿון דער לאַגע אין דער דרוקער־בראַנזשע.

די פֿערוואַלטונג האָט זיך דריבער געשטעלט פֿאַר אַן אויפֿגאַבע קודם־כל צוריק אויפֿצולעבען דאָס ביוראָ, וועלכעס איז דער אייביגער וועג צו פֿערבעסערען די לאַגע אין דער בראַנזשע און צו דעם צוועק איז געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע פֿון 3 פּערזאָן, וועלכע בעשטעהט פֿון די ה"ה: ראַ־פּאַפּאָרט, ציטער און פֿעליקס. וואָס וועלען בעזוכען די מיטגלידער, כדי פֿון זיי צו בעהמען וועקסלען. וואָס זאָלען דינען אַלס ערבות פֿאַר'ן אונטערוואַר־פֿען זיך און אויספֿיהרען די אָבגענומענע בעשלוסען.

עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די פֿראַגע ווע־גען מיטגלידס־ביישטייער, וואָס גראָד אַ טייל בעסער סיטואירטע מיטגלידער טוען אַזוי שטאַרק גרינג־שעצען, און עס איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצו־ווענדען מיטלען די דאָזיגע מיטגלידס־ביישטייערן אייגצוקאַסירען אויף אַ שטרענגען אופֿן.

אויף דער פֿערזאַמלונג איז אויך שטאַרק גע־טאַדעלט געוואָרען די האַנדלונג פֿון אַ דרוקער, וועלכער האָט זיך ערלויבט, נישט־קוקענדיג אויף די פֿערשידענע התראות, מצד דער פֿערוואַלטונג, צו דרוקען מיס'אָנערישע אַרבייטען. די פֿערזאַמלונג האָט די דאָזיגע האַנדלונג, בפֿרט אין דער איצ־טיגער צייט, בעטראַכט אַלס פֿערראַט פֿאַ"ן יודישען פֿאָלק און איהם אויסגעשלאָסען אַלס מיטגליד פֿון דער קאָרפּאָראַציע.

צום סוף איז דורך ה' ל. סטריקאָווסקי אַריינ־געטראָגען געוואָרען פֿאָלגענדער פֿאָרשלאַג: נעה־מענדיג אין בעטראַכט די גרויסע פֿערדינסטע פֿון ה' שייניאַק פֿאַר דער קאָרפּאָראַציע, לעגט ער דע־ריבער פֿאָר, אַז די אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג זאָל איהם אויסוועהלען אַלס עהרען־פּרעזעס. דער דאָ־זיגער פֿאָרשלאַג איז טאַקע איינשטימיג אָנגע־נומען געוואָרען דורך דער גאַנצע פֿערזאַמלונג.

—*X*—

טעאַטער, מוזיק און פֿערווײלונג
(קאָמוניקאַטען)

די לעצטע פֿאָרשטעלונגען פֿון מאָריס שוואַרץ אין לאָדז

אין איניגע טעג אַרום פֿערלאָזט מאָריס שוואַרץ מיט זיין קונסט־טעאַטער די שטאָט לאָדז. מאָריס שוואַרץ מיט זיין קונסט־טעאַטער פֿאָהרט אַרויס דינסטאָג ד. 28־טען ה. ח. אויף גאַסטראָלען קיין לעמבערג. דעם ערשטען מאַי הויבען זיך דאָרטען אָן אין טעאַטער קאָלאָסעאום זיינע גאַסטראָלען. מאָריס שוואַרץ פֿייערט זיין גרויסען־טריאומף מיט דער לעצטער פּרעמיערע „יוד זיס" פֿון ליאָן פֿויכטוואַנגער, וואָס האָט זיין נאָמען אַלס אַ שוישפּילער און רעזשיסער צוגעגעבען נאָך מעהר רוהם און גלאַנץ. אין „יוד זיס" איבעראַשט מאָריס שוואַרץ מיט זיין אונגעוועהנליכער שוישפּילער קראַפֿט און רעזשי פּראַכט. די טיף טראַגישע ראָל פֿון „יוד זיס" שפּילט מאָ־ריס שוואַרץ מיט אַזאַ געוואַלדיגער קינסטלערישער אי־בערלעבונג, אַז ער ערשיטערט ממש. די וואונדערבאַרע רעזשי, די פּרעכטיגע דעקאָראַציעס און קאָסטיומען, דאָס גלענצענדע שפּיל פֿון גאַנצען אַנסאַמבל — אַלץ אינאיינעם האָט געשאַפֿען אַנ'אמת'ע יום־טוב שטימונג אין יודישען לאָדז. אַזאַ אויפֿפֿיהרונג ווי „יוד זיס" איז אַ גרויס געשעהעניש אין דער יודישער טעאַטער־וועלט, וואָס קיין איין יודישער טעאַטער ליבהאָבער טאָר דאָס נישט אַדורכלאָזען — נישט צו זעהן. נישט אַלע טעג קען מען זעהן אַזאַ גראַנדיעזען ספּעקטאַקל. בילעטען אויף די לעצטע געזעגנונגס - פֿאָרשטעלונגען בעקומט מען בע־צייטענס אין טעאַטער קאַסע פֿון 11 ביז 2 פּ"מ און פֿון 5 נאָכמ.

היינט קאָנצערט פֿון וועלט בעריהמטען זינגער אַלעקסאַנדער קיפּנים אין פֿילהאַרמאָניע

היינט 8.30 אָוונט קומט פֿאָר אין זאַל פֿילהאַרמאָ־ניע דער לאַנג ערוואַרטעטער מייסטער־קאָנצערט פֿון דעם וועלט־בעריהמטען אַרטיסט־זינגער, ערשטער באַס פֿון דער מעטראָפּאָליטען אָפּערע אין ניו־יאָרק ווי אויך פֿון דער מלוכה־אָפּערע אין וויען, אַלעקסאַנדער קיפּנים, וועמענס קאָנצערטען ס'האָבען אין דער גאַנצער וועלט גרויס ערפֿאָלג. ס'איז צו האָפֿען, אַז דער היינטיגער קאָנצערט וועט אויך אַראָפּ מיט'ן געווינשטען ערפֿאָלג.

די ליבלינגען פֿון וויען אין לאָדז

שבת דעם 25־טען און זונטאָג דעם 26־טען וועט אין פֿילהאַרמאָניע אויפֿטרעטען דער בעריהמטער וויענער אַנ־סאַמבל מיט די בעריהמטע פֿילם און ביהנע אַרטיסטען לילי דאַרוואַס און האַנס יאַראַי אָן דער שפּיץ. ס'וועט אויפֿגעפֿיהרט ווערען „גרויסע ליבע" און „פּינג־פּאָנג".

פֿון פּוילישען טעאַטער

היינט 7.30 אָוונט ווערט געשפּילט „מאַטוראַ". פֿרייטאָג פּרעמיערע „איגטרוז".

„רוח פֿון בלוט"

Clark Gable, Loretta Joung

היינט פּרעמיערע! אינגעוועהנליך מייסטערווערק פֿון Jack London א. נ.

אין די הויפּט־ראָלען:

——— אויסערן פּראָגראַם: ———

סלאַנג־צוגאַבען פֿון P. A. T. און פּאַראַמאַונט.

קלאַנג־קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

ב"ה בקשה ואזהרת הסגת גבול

כ'האָב געדונגען אויף אַ מנין אין ווישניאָוואַ, ווילאַ זייפֿמאַן נעבען לובאָכינסקי, כ'בעט נישט צו דינגען אויך אויף אַ מנין אין דער געגענד נישט מסיג גבול צו זיין, ס'איז נישט קיין טובה פֿאַר ביידע, המבקש והמוהיר אלימלך משמש.

קליינע אנאנסען 1 זלאָטי אנאַנס ביז 15 פֿערטער

פֿרייע פּאַסטענס

אַ יונגעל ווערט געזוכט פֿון 15–17 יאָהר, באַלד נצאָהלט, געווינשען פֿון דער פּראָווינץ, צו ערפֿאַהרען 6 שיערפּי 29 ביי'ם צייטונגס פֿערקויפֿער.

פֿערשידענעס

אויף דזשערדזשאַווע עווענטועל אַדמיניסטראַציע געגען קויציע איינגעזשר איבערצוגעבען. אָפֿערטען שיינפֿעלד זאוואדזקא 23, טעל. 137-76.

אַנ'אָנשטענדיגער רעליגיעזער יונגען מאַן (בחיר) פֿון זעהר אַנ'אָרענטליכע היים זוכט בעשעפֿטיגונג און קען אויספֿיהרען געהילפֿס־בוכהאַלטעריי. צו ערפֿאַהרען ביי מ. קשוינזשער, נאָוואָמיעסקאַ 4. 539

אַ צימער ווערט געזוכט ביז 60 זל. אַ קוואַרטעל דירה־געלד. אָפֿערטען אָפּ־צוגעבען אין אַדמ. אונטער "G: 60".

שרייבט שעהן און שנעל לערנט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַף בערמאַן אין 15 טעג. אויך ווערט אויסגעלערנט דעם בעסטען יודישען בריף אין 15 טעג, אפֿילו דעם, וואָס קען גאַרנישט. די עלטער שפּילט דערביי קיין ראָל נישט. די פּרייזען זענען צוגענגליכע. זל. 1 טער מאַי 4. לעצטער איינגאַנג 3. שטאָק. ביי ליפּשיץ.

Dr. E. Ekkert

ספּעציאַליסט פֿאַר ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען

וואוינט יעצט אויף Pierackiego 5 (עוואַנגעליצקאַ)

נעמט אָן פֿון 12–1 און פֿון 5.30–8 אָוו.

Dr. med. A. Stiller

אינערליכע קראַנקהייטען נעהמט אָן פֿון 4–8

פּילסודסקיעגאַ 15 טעל. 206-75. פּראָנט 2. שטאָק.

Dr. J. Herszfinkiel

ספּעציאַליסט פֿאַר קינדער־קראַנקהייטען

נעמט אָן אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1) און ביי זיך אינדערהיים זשעלאַזנאַ 8a, טעל. 111-87

ד"ר העללער

ספּעצ. פֿאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פֿון 8–11 און פֿון 4–8 אָוונט, זונטאָג פֿון 10–2 מיטאָג.

פֿאַר פֿרויען – אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספּעציאַליסט פֿאַר אויגען קראַנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אָן פֿ:ן 11-2 און פֿון 5 ביז 8.30 אָוו. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פֿאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אָן פֿון 9-11 און פֿון 6-8 אָוונט.

יאַטשקאָווסקי'ס פּאָפּ.־וויסענשאַפֿטליכער ביבליאָטעק

שוין דערשינען ד"ר מעד. איוואַן בלאָך

דאָס געשלעכטס־לעבען פֿון אונזער צייט

II טייל — יודיש: על"ם באַרנשטיין

— אינהאַלט: —

1) די סאָציאַלע פֿאָרמען פֿון די סעקסועלע בעציהונגען (פֿאַמיליען־לעבען); 2) פֿרייע ליבע; 3) פֿערפֿיהרונג, געניס־לעבען און ווילדע ליבע; 4) פּראָסטיטוציע.

פּרייז 2.50, פֿאַר אונזערע לעזער 1.75 זל.

איבערגעבליבענע עקזעמפּלאַרען פֿון ערשטען טייל אין אַ בעגרענעצטער צאָהל איז צו בעקומען מיט ספּעציעלער הנחה־פּרייז פֿאַר די לעזער פֿאַר 1.50 זל.

צו בעקומען אין בוכהאַנדלונג נ. בערלינסקי, פּלאַטשטאָט 12 אין הויף.

פּריוואַט־קורסען!

אין בעטאָן, פּאַסאַדזשע און פֿאַרביגע קינסטליכע מאַרמו־רען אונטער גאַראַנטיע אין 4 וואָכען טעאָרעטיש און פּראַקטיש ווערט פֿולשטענדיג אויסגעלערנט, אויך פֿרויען לערנען זעהר אַ סך דאָס פֿאַך.

3 פּלעצער זענען נור צו בעזעצען.

פּערזענליך צו מעלדען פֿון 12—2 נאָכמיטאָג ביי

A. PETZOLD, Zdunska-Wola

Kościelna 31, m. 6.

שריפֿטליך: Skrz. poczt. 18

ערקלערונגען אין דייטש, פּויליש ווי אויך אין יודיש.

לעטשניצע

פֿאַר ווענערישע־קראַנקע מענער - שוואַכע און הויט־קראַנקהייטען

פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פֿון 9 פֿריה ביז 9 אָוונט.

פֿרויען און קינדער נעמט אָן אַ פֿרויען־דאָקטאָר פֿון 11-1 און פֿון 5-7 אָוונט.

אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. M. GLAZER

ספּעציאַליסט פֿאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען

ZACHODNIA 64, tel. 185-49.

נעהמט אָן פֿון 12–2 מיטאָג און פֿון 7 ביז 8.30 אָוונד.

זונטאָג און חגאות פֿון 10–12 בייטאָג

Dr. med. W. ŻADZIEWICZ

ספּעציאַליסט פֿאַר אויערען, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּ־קראַנקהייטען

Piotrkowska 64, tel. 125-26.

נעמט אָן פֿון 5–8 אָוונד.

Centralna LECZNICA

Zębów i Prywatny Gabinet Dentystyczny

PIOTRKOWSKA 164 tel. 127-83

czynny od 9 r. do 8 wiecz.

Ceny znacznie zniżone.

הילף און רפֿואה פֿאַר בראָך־קראַנקע

(רופּטורען) אויף בוינוינקעל, נופּעל ביי מענער. פֿרויען און קינדער, אויך פֿאַר פֿערערימונגען פֿון רוקענביין (הויקערס), פֿיס. שיפֿע פּלייצעס און שמערצהאַפֿטע פּלאַט־פֿיס. דאָס ליידען איז נישט צו פֿערנאַכלעסיגען. ווייל די פֿאָלגען זענען פֿאַר'ן לעבען ביטער און גע־פֿעהרליך. דורך מיין מעטאָדע ערפֿונדענע ספּע־ציעלע גומי־הייל־באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעסטע פֿערנאַכלעסיגטע געפֿער־ליכע בראָכען און מעווייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע אָהן בלוטיגע אָפּע־ראַציע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל־אַפּאַראַטען און גאָרסעטען געגען אַלערליי פֿערקריפּלונגען, פֿערקרימטע פּלייצעס, פֿוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פּלאַט־פֿיס. פֿאַר אַמפּו־טירטע אינוואַלידען אַמעריקאַנישע קונסט־פֿיס (סאָלאָן־אַרבייט).

היטעט אייך פֿון שלעכטע נאָכמאַכערס, וואָס רופֿען זיך ספּעציאַליסטען

ביים אַראָפּלאָזען זיך פֿון מאָגען, קישקעס און געבירט־מוטער, עמפּפֿעהל איך ספּעציעלע הייל־באַנדאַזשען לוי"ט דעם סיסטעם פֿון פּראָפֿ. ד"ר גלענאַרד דער אמת'ער בעריהמטער איז נאַנץ פּוילען פֿון אוניווערס

זיכטעטס־פּראָפֿעסאָרען אָנערקענט

ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30־יעהריגער פּראַקטיק אין וויען, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פֿון 9 פֿריה ביז 1 בייטאָג און פֿון 3 ביז 7 אָוונד

אין לאָדז, פּילסודסקיעגאַ № 23

פּערזענליכעס ערשיינען פֿון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

דאַנקזאָגונג.

דעם ספּעציאַליסט פֿאַר ברוכליידענדע, אָרטאָפּעד ה' נאַטאַן ראַ־פּאַפּאָרט, וואוינהאַפֿט אין לאָדז, פּילסודסקיעגאַ 23, דאַנק איך פֿון־גאַנצען האַרצען פֿאַר רעטען מיך פֿון ברוכליידען, אויף וועלכע כ'האָב גע־ליטען איבער 20 יאָהר.

אַ דאַנק זיין גוט צוגעפּאַסטען הייל־באַנדאַזש פֿיהל איך מיך פֿולקאָם געזונד און צו אַרבייט פֿעהיג. משה גרינבערג, לאָדז, פּילסודסקיעגאַ 53.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufmann
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.